

Архів з бірому
 Горьківсько-Бережанська округа ОУН

ПАПКА

ДЛЯ

12

паперів

Суднисько-колішній огляд на ієрофанамивній звіт
 [Горьківсько-Бережанська округа ОУН] за місяць-
 вересень 1946р. (є записки: Назвикається звіт (про
 огляд на східних областях України) та "Косовська
 партизанка (опис з новітньої)" від 22 вересня 1946р.,
 "Протокол про замордування білшовиками сучас-
 ного А. Погорина" від 05 вересня 1946р.

Машиннопис

20 р.

У крайній разі: 05 вересня 1946р.

22 вересня 1946р.

Кількість роз'яснень: 4
 Кількість аркушів: 39
 Зберігання: поспішно

Архів.

Чортківщина

=====
С У С П І Л Ь Н О - П О Л І Т И Ч Н И Й О Г Л Я Д
=====

— — — — —
Т А
— — — — —

=====
В І С Т І З Т Е Р Е Н У
=====

/ за м. липень, серпень і вересень 1946 р./

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ

О Г Л Я Д

/ за мм. липень, серпень і вересень 1943 р/

Б і л ь ш о в и ц ь к а д е р ж а в а як знаряддя в руках більшовицько-московської імперіалістичної партії, здійснювати плани під бою світу в розумінні епохи, веде постійну підготовку до цього в добі моменту - цебто тепер. Згідно із цим веде свою внутрішню і зовнішню політику на терені і поза тереном своєї виконності.

У звітньому часі на підзвітньому терені в центрі уваги окупантської поліційної держсистеми було втягнення якнайбільше хліба та гроша з населення для держави. На дальшому плані стояла потреба успішного ведення боротьби з українським національно-революційним визвольним рухом та закріплення радянської влади через радянізацію суспільно-економічно-господарсько-культурно-політичного життя методом п'ятирічних сталінських понаднорм осоружної стахановщини.

С о ц і а л ь н е питання стає на порядку дня. У звітньому часі це докінчується стягнення позики. Дальше йде на широку скалю підготовка до збору хліба та віддачі його державі. Акцентується різко достроковість і 100% у зборі і здачі. Вся радпреса роїться на перших сторінках крикливим закликм та заголовками про обов'язки, почесні, повинності, достроковості, понадплановості здачі державі хліба. В кампанії здирання з населення хліба заангажовують більшовики всю адміністрацію, всіх службовців та робітників різних ділів адміністраціо-поліційного і другого життя. Беруть участь прокурори. Наказують св'ященникам виголошувати в церквах заохочуючі проповіді до населення, щоби здавало державі скоро хліб. Священники мають повчати людей про вагу цього обов'язку радянських людей. Вся районна обсада весь час збіжової грабуї кампанії знаходиться в терені-по селах. Живе за рахунок селянина, ночує під охороною гарнізонів та стрибків, грабить населення під різними претекстами, організує т.зв. "червоні валки" з пограбленим від населення хлібом до збірних пунктів, переводять масові арешти населення, щоби ввести страх, паніку в народ і цим похжавити "здачу державі хліба" і т.д. Кватируючі по селах гарнізони військ мвд /від 100-500 на район/ є якраз точками зацепу і опору для всяких оперприкріплених, що свобідно виконують свою грабуї роботу, маючи на кожний зазив збройну банду режиму, що теж сидить на шиї селянина і живе коштом його праці та ще й граблять його, знущаються, тероризують облавами та частими ревізіями, знасилують жінок і т.д.

У зв'язку з повищим станом населення силою факту відвернуло свою увагу частинно від політичного життя, що ним жило, цікавилось у попередньому звітньому чвертьріччі. Одначе треба підмітити, що поява в більшовицькій пресі вісток про це, що Степан Бандера розсилає своїх політичних емісарів по різних державах, що в Лондоні фснує центральне бюро для ОУН за-кордоном, що наші комітети видають ряд газет та журналів проти Радянського Союзу, що ген. Шандрук оббиває пороги англійських та американських військових штабів і т.і. піднесло населення на душі, влило в нього нових надій на нашу виграну, бо мовляв: "наші не сплять, об'єднано працюють у міжнародному розмірі, з нами говорять державні народи, про нас-українців знає світ, ми маємо тепер мудрий політичний провід, що його очолує сам Степан Бандера і т.д." Ці вістки подала радянська преса після цього як більшовицькі можновладці в райцентрах поодиноким людям говорили, коли ці зверталися в справах за помогою тощо, "ідіть хай вам дає підмогу Америка, бо ваш Бандера запродав вас і всю Україну Америці". Подібні натяки

були і на влаштовуваних більшовиками мітингах у справі хлібоздачі, мовляв: "Ви не слухайте бандьорів, які вас намовляють не здавати радянській державі хліба, бо прийдуть сюди англійці та американці. Це неправда війни не буде. Ми сильніші від Америки. Ми маємо же щось більше як атомну бомбу. Ваші бандери - це ваші вороги. Ми їх всіх вистріляємо. Їх і так вже не багато. Вони хочуть самостійної України. Такої ніколи не буде. Самостійну Україну розбили б німецькі загарбники. Ми вас визволили і ви наші-радянські люди. Ви повинні бути вдячні Рад. державі і великому руському народові за поміч у визволенні і здавати державі хліб. Ваших бандьорів західні держави видадуть в руки народу і народ буде їх судити як найогидніших злочинців, найбільших ворогів українського народу, як чужих агентів-вислужників гестапо і гітлера". Такі та подібні їм думки колись портувала рад. преса і розроблювано їх на низах у пропаганді, на мітингах, щоби застрашити народ, відвернути його від визвольної боротьби, втягнути його в буденні справи потреб рад. держави, щоби для неї віддати все, а впершу чергу хліб українського селянина. Це з одної сторони, а з другої перед нашим населенням стояло і стоїть відкритим питання голоду, бо бачило воно цьогорічний врожай і цілі валки українців зза Збруча з колгоспів, що ходили за прошенням хлібом і чуло від них про нужду, голод і крадіж у колгоспах, щоб жити, щоб не вмерти з голоду. Селяни починають щораз серйозніше практикувати це заразливе явище, коли практиці побачили, як більшовики завзято, ударно і послідовно беруться до стягання від них збіжжя, як вводять спільний обмолот, як шукають в будинках, подвір'ях, садах, огородах і близьких полях, чи селяни не заховали збіжжя в землю. Тоді кожний на свій лад думає над прохарчуванням своєї родини і відповідно до цього забезпечує ці середники прохарчування. Окупантська грабіжницька політика - контингентів, грабуйпоставок - вже навчила наших селян думати в першу чергу про себе. Вони нитали повстанців як і деховати. Найбільше клопотало селян це, що не було що ховати і не було що здавати державі, бо невродилося при цьогорічній посусі майже ніяке збіжжя. Більшовицька адміністрація гнала людей збирати, молотити і відставляти на збірні пункти хліб. Іздили по селах і грабили немилосердно без огляду, чи господар здав наложений контингент, чи ні. Організували т.зв. "червоні валки" з пограбованим збіжжям у селян, давали передній підводі червоний прапор зо здертої запаски у якоїсь жінки і це називалося "добровільне, організоване віддання державі збіжжя". /с. Садки р-н Тлусте/.

Згадане вище явище - поява українських селян зза Збруча на тутешньому терені за хлібом - було в часі жнив дещо припинене. Зараз воно безпосередньо після жнив стає ширшим. Щораз більше населення приїздить сюди за збіжжям - приїзять машинами, возами і випродують одягу тощо /головно военні трофеї/ і купують збіжжя, або просто просять, бо не мають за що промінати ні чим заплатити. Це явище прибирає в розмірах мимо заборони владою. Населення голодне не зважає на заборону, а йде за хлібом, відсваруючись різко з тутешніми органами окупантської влади. Останньо доходить навіть до грабункової хлібозаготівельної акції /у вересні демобілізовані з ЧА збройно нападають на призьбручанські села - Іване-Пусте Вигода, Білівці р-н Мельниця - та граблять у селян збіжжя, муку та інші харчі/залучник ч.І. Місцеве національно свідоме та політично вироблене населення підпомагає голодним своїм братам, чим може та живо цікавиться їхнім соціальним положенням у соціальній системі. Радіє вісками про розбивання там колгоспів та забиранням селянами колгоспного майна. Веде з прихожими розмови на різні теми, головно колгоспів та індивідуальної системи господарювання. Зазбручанці намовляють тутешніх, щоб ніяк не пішли до колгоспів, бо так будуть голодувати, так задармо відробляти трудодні як зараз вони, жебрають кусок хліба та бараболі. Розговорюються і на політичні теми. Всі себе потішують, що вже скоро буде війна і більшовики проваляться. Так довше на їх думку не може бути. Говорять про страшний голод, який буде по їхньому на весну 1947 р. - Це момент, що наказав, ховати перед більшовицькими грабіжниками збіжжя і наказує відхрещуватися

від колгоспів. Нашого селянина більшовики не наберуть на землю. Він землі від них не хоче. Коли селяни чують, що десь в якійсь державі, що її більшовики останньо захопили під свої впливи, що там проводять аграрні реформи, що селяни одержують землю, то махають байдуже руками і кажуть: "Даютъ землю? Даютъ, доби за рік, або за два загнати нарід у колгоспи разом з землею". Селяни дивуються, що є ще люди на світі, що вірять більшовикам - мистцям брехні. Вони тим більше прив'язані до свого індивідуального стилю господарювання, тим більше і тим прихильніше ставляться до українських повстанців, як одинокі сили, що тільки зо страху перед нею більшовики на змусли населення на ЗУЗ стати колгоспниками, що є рівнозначне стати жебраками і голодними, працювати задармо на сталінських опришків та їхню державу-гнобителя, визискувача населення п'ятирічними планами. Таку позицію до колгоспної системи господарювання в нашого населення на ЗУЗ піддержують ще й переселенці зі заходу, головню з Лемківщини, що були, що були обдурені сталінськими забріхами агентами, які з'являлися у них як член т.зв. переселенчих комісій, та захвалювали їм вигідне життя у колгоспах в Україні, що одержать там гарні, просторі, черепицею криті хати, присадибні наділи землі, що там гарна земля і тепер у мирні часи ще краще житиметься населенню України, як в довоєнних часах, вони виїхали у східні області України, це часливе життя /нуюду/ у колгоспах побачили і тепер з цих колгоспів, обдертими, ограбленими вертають на ЗУЗ, стараючись добитися до дому, а якщо ні, то бодай ближче дому. Вони як розказують, жили і живуть в шатрах по-циганськи під голим небом і ждуть, коли їм вдасться передертися через кордон до дому на своє господарство. Ці люди у звітному часі цілими валками тягнулися зо сходу на захід і розказували своїм односельчанам та місцевому населенню, як їм жилося там "у цьому раві, де люди з голоду чуть не вмирають". Згадані переселенці страшно проклиняють Сталіна, Хрущова і тих агентів з т.зв. "переселенчих комісій". Як селяни жалілися якомусь представникові "влади", що їх обдурено і їм тут біда, їм було сказано, що можуть мешкати, де їм вигідніше. Якщо не хочуть в колгоспах, хай їдуть на бувші польські одноосібні господарства.

Попри нашу боротьбу на перешкоді більшовикам у закладенні колгоспів є ще свідомість населення підсилена сьогоднішнім положенням населенням в колгоспах. Добровільно до колгоспу наш селянин не піде. Його туди треба затигати силою. Намагання окупантської влади завести на підзвітньому терені колгоспи і радгоспи за час дворічного панування вдалося насильно провести лише частинно. В районі є 1-3 колгоспи, що є зачатком дальшої колективізації одноосібних господарств. Це в таких місцевостях: Краснотілка і Вікторівка р-н Козова, Літятин, Бережани, Гайворонка - р-н Золотники, Товстобаби р-н Монастириська, Дубенка р-н Коронець, Соколів р-н Золотий-Потік, Висічка, Волківці і Самогів р-н Борщів, Косів р-н Білобожниця. Це все зорганізоване насильно. Цих колгоспів бережуть більшовики, щоб "бандьори" їх не розбили. Розбиття було у звітньому часі: колгосп в с. Дубенка р-н Коронець, радгосп в с. Зелена р-н Мельниця.

На менше від селянства грабить держава й р о б і т н и к а т а, о л у ж б о в ц я. Від них вимагається державою якнайбільше вкладу праці, а винагорода за працю є дуже мала. Ціни на продукти є дуже високі. Грім здевальований. Життя в місті дороге. Робітники живуть нужденно. Службовця, що мають стик з цивільним населенням наших сіл і граблять, або спекулюють, ці ще сяк-так кивотіють. Ці, що живуть постійно в місті і не спекулюють та не граблять, бо не мають відповідних постів в урядничій гієрархії, а ще не мають помочі з дому, мусять голодувати, ходити зле одягнені. /Цікаве, що при поїздах на села ці саме нужденні службовці вихваляють навіть у приватних розмовах Рад.Совз "доброю батька" Сталіна хоча не є партійцями/ Пр. українець-лікар, що недавно приїхав седи в говоренні приватно уважає себе українцем і це поняття утотожнює у відношенні руський з поняттям баварець, саксонець у відношенні до поняття німець. В його уяві Україна - це провінція Росії. Таке поняття про Білорусь. Обдертий і голодний, а каже, що йому "добре живеться в Рад.Совзі, а ще краще буде всім жити по виконанні сталінської п'ятирічки!"

Найкраще може живе вчительство по селах тому, що одержує матеріальну допомогу з харчів від місцевого населення. В місті платня 350 чи 450 крб /з цього на різні драчки стягають якраз половину/ не вистала би навіть на мізерне животіння, не говорячи вже про одягу та інші життєві потреби. Тут іде лише про харчі. Не диво отже, що ці службовці ідуть на спекуляційну роботу, торгуючи всім чим вдасться, одяжем, мануфактурою, честю і т.д.

П р и г л я д а ю ч и с ь більшовицькій державі з п о л і ц и й н о г о боку, треба ствердити, що це наскрізь поліційна держава, що в ній царює більшовицька партія й її охоронно-порядкуючі органи МВД і МГБ. Тут володіє поліція, або ці, що мають ту поліцію під своїми наказами. У звітному часі це дасться узасаднити поведінкою органів мвд та мgb та їх військ в кампанії стягання з населення збіжжєвих контингентів для держави та ведення боротьби з революційно-повстанським рухом нашого народу. Розміщені по селах гарнізони військ мвд /червонопагонники і зеленопагонники, ввесь час ночами і днями шляються по селах /заходять відразу в село і обкладають ліси, де можуть вбити "бандеровця", що виполошений зі села буде утікати до ліса/, арештують цілими десятками жінок, чоловіків і малолітніх дівчат та хлопців майже у всіх селах. Арештованих допитують про "бандьорів" їх криівки, місця стріч, кватиркування, заходження за харчами. Арештованих побивають, знасиловують /жінок/, примушують підписувати заяви секретної співпраці. Вони переводять часті ревізії по господарствах шукаючи за збіжжам і "бандьорами". Граблять збіжжя, чи господар здав, чи не здав наложений на нього контингент. Ночами по подорогах, стежках, огородах по під підозрілими хатами роблять засідки. Вбивають цивільних людей. Палють господарства підозрілих людей. Уживають провокативних груп і провокують ними населення. Збирають під маскою повстанців харчі по селах, а опісля арештують, граблять і побивають та ломлять руки тим, що прихильно ставляться до повстанців і дають їм підмогу. Арештують під маскою нашої СБ громадян, закидують їм співпрацю з органами мвд, а коли ці оправдуючись покликаються на повстанців, що малоби їх вирятувати ніби перед СБ, їх нищать. Усе це має на меті відсагнути населення від нашої боротьби.

Зрізують на могилах героїв хрести та розкидають могили, змушуючи до цього населення, яке завжди від цієї ганебної роботи відмовляється. Шукають постійно за повстанцями по лісах, полях і селах, щоби їх винищити. Розбудовують сітку сексотів для боротьби з нами. До цієї боротьби зятьгають стрибків, щоби мати доказ, що народ бореться з повстанцями, як проти-народним явищем. Доповняють станиці стрибків, дораз новими стрибками. Арештують та сильно побивають стрибків, що кидають зброю і не хочуть вести боротьби зо зброєю в руках проти свого народу. Дають гарнізони вв мвд там, де повстанці розбрюють станицю стрибків, замонтовуючи її на-ново, чим хочуть звести нашу боротьбу до внутрішньої форми, щоби на-сам себе винищував. Стрибків ангажують до облав, засідок, здирання з на-селення грабуйпоставок. В основу своєї роботи по боротьбі з українським народом кладуть агентуру, що дає їм успіхи. При помочі агентів емведів-ські зграї вишукують криівки наших повстанців, при помочі сексотів зна-ходять місця кватиркування повстанців і при їх помочі вишукують селян, що колись помагали, або тепер співпрацюють, з нами помагаючи якнебудь в боротьбі. При помочі зголошених та залапаних людей з наших рядів роблять нерідко нам поважні шкоди в кадрах революції.

Стрибки, яких більшовики за всяку ціну стараються затримати по стани-цях учасків "истр. баталіонів", як заангажовану частину народу в агентур-ній та збройній боротьбі проти його визвольної боротьби, загально - це українці, зятьгнені силою до цієї зрадницької роботи в часі зимової бло-кади, що нерадо сповняють цей ганебний обов'язок. Роблять це під пресією зі сторони мвд та хотінням жити. Більшовиків вони, як і ввесь народ, нена-видять. Це відноситься до загалу стрибків. Є одначе між ними і чорні типи, що затратили почуття своєї національної гідности, або такої ніколи не мали, які вислугуються ворогові за кусок гнилої ковбаси. Таких не багато. На наші відозви та листи до стрибків збірно та поодинокі вони

реагують. Є станиці /Заліщецький, Борщівський р-ни/, що кидали стрибки зброю, або зо зброєю йшли в підпілля, щоби не носити на собі тавра зрадників. Явище залучування частини народу /стрибків/ проти його визвольної-революційної боротьби, що декому початково виглядало не дуже то страшним, стає з коним днем в ворожих руках більше загрозливим. Це явище належить всіма засобами, що стоять ОУН до диспозиції, ліквідувати. Чим скорше, тим краще. На підзвітньому терені наші акції виказали успіх. Вони йдуть далше.

У к р а ї н с ь к е н а с е л е н н я ворожо ставиться до більшовиків. Веде з органами більшовицької безпеки пасивну боротьбу. Є вироблена на підставі досвіду в населення збірна конспірація. Сексотів народ негайно видає повстанцям для покарання їх, як зрадників. Населення лише під примусом виконує більшовицькі зарядження, старається їх саботувати. Є випадки, що населення чинно реагує на більшовицькі звірства нпр. у с. Вербів р-н Тлусте селянини ловить більшовика за карк і дусить його, коли більшовики прийшли до його хати в ночі, розбивши двері. /Селянин-переселенець зі заходу, знав, що це більшовики і вірив, що вони прийшли його пограбити. Такі випадки грабїжі мали переселенці в часі переселювання їх з західних окраїн ЗУЗ далше на схід і в поїздах/. Селянка в с. Барин р-н Бучач не хоче здати більшовикам наложеного на неї контингенту і відсварується називаючи енкаведистів "голотою", "габівниками", коли вони заявляли їй, що вивезуть її на Сибір. Жінка заявила, що Сибіру не боїться, а контингенту більшовикам не здасть, бо вже здала контингент, що ніхто більшого не здав. "Ви"-каже - "вбили мого чоловіка". Є випадки, що здемобілізовані не дозволили грабити себе збіжжя, коли до них заходили грабїжники з мвд, називаючи їх обидливими словами. Загально народ більшовиків ненавидить цілою своєю душею. Жде хвилини, коли більшовикам приїде кінець. Тому цікавиться політичним життям, хоче знати, коли буде війна більшовиків з Америкою, бо вірить, що в цій війні більшовики проваляться і вже більше не встануть. На власні сили народ не розчисляє, бо більшовики мають силу і всі засоби нас здавити, а у війні, як війська будуть на фронті "ми мусимо робити своє..." Народ так думає і так говорить. В неминучість третьої світової війни вірить. Не знає лише, коли вона зачне-тьс,я, тому пов'язує початок збройного зудару між згаданими сторонами з різними датами та фактами міжнародньої політики - конференціями, нарадами, промовама державних мужів англо-американського блоку.

П р о в і д н а і д е я більшовицької культури - це влиття в усі культури народів СРСР соціалістичного змісту з задержанням націоналістичної їх форми. Концепції довершити цього злиття поодиноких культур різних менше чи більше культурних народів СРСР в один великий культ політики Сталіна - через заведення соціалізму в одній країні /і побудову Російської імперії дійти до завоювання світу та заведення в ньому комунізму - існують не від сьогодні. По закінченні побідно "вітчизняної війни" і з новими підбоями ця політика стає більше актуальною. Сталін стає протектором "братів слов'ян" на чолі з руским народом, видвигає його культуру як "вищу", мову як мову "старшого брата", що нею говорив Ленін, Пушкін та зараз залюбки говорять всі народи СРСР, висуває культ руских генералів Кутузова, Суворова і т.д. Сталін та його прибічна згряя наказують почитати, величати і схвалювати "руського старшого брата", всім другим колись рівним з ним, народам - за поміч у визволені від "німецького фашизму". Людям пера, науки, штуки, наказується писати на радянські теми, про "руського старшого брата", обов'язково схвалювати його "вищу" культуру. Не вільно писати на побутово-звичаєві та історичні теми українським письменникам, а наказується їм писати про повищі теми, зв'язані з культом героїв "вітчизняної війни", культом радянської техніки, колективізації життя, п'ятирічних сталінських планів, а перш за все самого "генералісі-муса" Сталіна і різних менших ідолів Кремля. Ці ідеї інтензивно поширюється всіма засобами пропаганди, постанов, наказів серед нашого населення. Ця політика ведеться в клубах, комсомольських організаціях, на партійних

сходинах, у школах, в церкві та приватному житті "радянських людей". По цій лінії йде виховання і перевиховання нашого населення як "відсталого від життя". Його навчають сталінські апостоли сталінських правд, навчають як стати "радянською людиною", "радянським патріотом", що готовий кожночасно на наказ "великого вождя" Сталіна піти на смерть "за родину" й за його самого таки Сталіна. Ідею самостійної України стараються перед народом скомпромітувати, що вона - це ідея Мазеп, Орликів, Грушевських, Петлюр, Коновальців, Бандер, які були чи є "агентами західних держав та Україну завжди своїм панам, що їм служили, запродували". Більшовики в терені, що своїми звірськими поведінками змісця засуджують концепції та ідею цієї культури на провал в очах нашого населення, причиняються до деморалізації деяких легких типів з поміж жіноцтва і чоловіків, але не загалу населення. Загал таких типів змісця п'ятує та зголошує нашим повстанцям для покарання їх.

Ц е р к в у більшовики постійно намагаються зробити своєю агентурною експозитивою, та зробити з неї засіб деморалізації населення. Згаданий процес проходить для них зовсім незадовільно. Населення прив'язане до своєї церкви і хоче таки бачити в церкві засіб для спасення своєї душі, як і збереження своєї національної культури. У звітному часі більшовики при повному заабсурбовані здиранням хліба з населення питання - нищити українську католицьку церкву - відсунули на дальший план. Не є виключене, що "ініціативна група" костельників своїм зобов'язанням перед мвд повільно перевести церкву-священників і народ на православ'є - значить про негативну поставу нашого населення до цієї концепції, вмолили мвд не ставити цієї справи перед народом в яркій формі й дострочно, а залишили її довшому процесові./на підставі розмови зі священником/. Про це свідчив би теж протокол з розмови священника з Костельником /залучник до попереднього звіту/.

П а р т і я / В К П / б /, як керівне ядро всебічним питанням, веде постійну боротьбу за виховання кадрів та залучування якнайширших кругів громадянства до ідей но-політичної роботи. Якраз партія старається залучити якнайбільше нашого населення ЗУЗ до боротьби проти ОУН, УПА, УГВР, наситивши його раніше ідеями Леніна-Сталіна, розбудивши інтерес в нього до скріплення радянської держави. В цьому розумінні йдеться в першу чергу про вхоплення нашої молоді, щоб приєднати її, виховавши та перевиховавши раніше, до закріплення радянської влади на терені ЗУЗ і вирвати її з-під впливів наших революційних дій, щоб позбавити напливу свіжих революційних сил для національно-революційної, визвольної боротьби українського народу. Цю роль мають сповняти комсомольські організації, що їх по наших селах, хоча насильно, організується. На шкільну молодь звертають парторгани спеціальну увагу. Звертають також увагу на сільську молодь, що її, як було сказано в попередніх звітах, включають в комсомольські організації силою через арештування. На комсомольську молодь накладається обов'язок бути агентами і органам мвд доносити про все, що завважать в терені проти радянської влади - головно доносити про "бандеровців" та ворожі говорення проти радвлади серед населення. Молодь наша ставиться ворожо і критично до намагання більшовиків залучити її до боротьби проти рідного народу. Молодь, що бачить нашу боротьбу з окупантом, живе нею, готова кожночасно стати активно до боротьби проти окупанта. Це справа сучасності. Будучина може принести в цьому відношенні зміни, як враховувати це, що молодь захоплюється грандіозними ідеями та вартостями, то в зіставленні наших сил із силами ворога в реальному навітленні моменту, у ворожий бік, при нашій слабій опіці, може бути похилена перевага впливу і захоплення.

У звітному часі на протязі мм. липня і серпня шкільна молодь була в терені по селах на вакаційних феріях. Тут з нею була змога стрінутись. І вона побачила нові обставини. Замість замкненого життя під наглядом вчительства, вільна природа і простір. Інша лектура, наші ідеї - новий світогляд - нове розуміння світу і боротьби.

У школах між дітворою заводиться-включається її у т.зв. "піоніри". Це існує переважно по містах - райцентрах. На селах по школах піонірів покищо немає.

Про самих партійців менше нового матеріалу можна подати, поза цим, що дано його у попередніх звітах. Змін там немає жодних. Партійці перестали виїздити у звітному часі з райцентрів, що мало місце раніше - у попередніх місяцях. Русськими партійними очолені всі важніші діли життя. Ними очолюється пости в поліційному та адміністраційному житті.

В адміністративному житті нижчі - менше вартісні пости займають українці із СУЗ та ЗУЗ, якщо є фахівці та в додатку сексоти. "Западнякам" більшовики заголовно не вірять, хіба, що себе продасть огидною, зрадницькою роботою. Є у більшовиків тенденція /бодай на письмі/ щоби ~~де-юре~~ в державній адміністрації працювали українці ЗУЗ. Таких одначе є дуже мало. Західняк не хоче бути в руках окупанта знарядям здирства зо свого сусіда всяких грабуй-позик, грабуй-податків, чи грабуй і грабуй інших контингентів, що є обов'язком більшовицької адміністрації. Вона має наскрізь ексекторський характер праці.

У звітному часі вся адміністрація була заангажована до стягання з населення контингентів, про що вище була згадка. На фаховість в административних чинників у більшовиків не звертається уваги. У них фаховість можна легко навчитися. Їм іде головно про це, щоб люди з адміністрації достроково здирали з населення налоги та в бажаній, а то й перевищеній кількості і передавали їх державі. Самі люди з адміністрації живуть лихо. Їх рятує це, що можуть бути між населенням і його працею не рідко за його згодою поживитися.

До своїх обов'язків ставляться досить байдуже. Роблять зо страху. Ждуть яккі народ, щоб більшовикам прийшов уже кінець - це про'ниших. Про сільську адміністрацію зокрема не приходиться говорити, бо це наші селяни, менше чи більші активні сексоти з примусу. Хотуть самостійної України. Живуть під постійним терором і виконують під терором доручені їм обов'язки голов с/рад, секретарів, агрономів і т.д. Народові - овоім односельчанам помоглиби не раз, але не є в силі /помагають тому лише своїм фаміліям/, за що люди на них нарікають, закидуючи їм не раз неправдиві речі та їх безпідставно обвинувачуючи, коли йдеться про шкіру селян при податках, здачах, позиках то що.

З а ч а с в а к а ц і ї /липень - серпень/ школи були нечинні. Молодь була дома. В тому часі ремонтвано та білено шкільні будинки. Вчительство зо СУЗ було вдома - на відпустці-феріях. Через два місяці повернулося. Розказують тепер, що на СУЗ голод, немає до їсти і немає де купити. Населення краде у колгоспах, а демобілізовані ЧА розбивають колгоспи і граблять їх. У перших дня вересня почалася наука. Вона веде-тьса без змін у методах та научного матеріалу. Щораз більше вводиться навчання рускої мови. Українську мову русифікується рускими словами. Нпр. "летун" уже по-ново українському має бути "льотчик".

Вчительство зо СУЗ є більше фахове. Місцеве вчительство поза старшими вчительськими силами - це головно малокваліфіковані селянські хлопці та дівчата, що покінчили за нім. окупації торговельні, або півсередні шкільні. Мало кваліфіковані вчительські сили поповнюють свою фаховість на вчительських курсах, що їх влаштовують звичайно області. Вчительство живе нужденно. Лише вчительству на селах помагає населення харчами, мешканням, опалом, то що. В місті вчительство є цього блага позбавлене. Нарікає нерідко на свою біду.

Г р о м а д я н с ь к е ж и т т я С Р С Р є під постійним наглядом поліційних органів мвд і мgb. Не існують ніякі інші культурні організації поза т.зв. клубами, які по наших селах є зовсім нечинні. На інші політичні організації законом і беззаконням не дозволяється. Радянська демократія у практичному житті - це гітлерівський тоталітарний режим, опертий на насильстві. Громадянин в СРСР не має права сказати своєї думки, коли б це мало бути сказане проти держави. Має обов'язок говорити про добро держави, працювати для неї, а критика може бути для негативних обставин - того, що є шкідливе для сталінської кліки, а не державі. Радянська людина живе під постійним страхом, завжди перелякана, не знає, коли

вона проти закону чи безправства провиниться, а знає лише, що буде покарана 10-ти, 20-ти роками тюрми, або, коли це йдеться про вищий захист держави, буде розстріляна.

Т о р г і в л я і п р о м и с л удержавлені, скооперовані. Товарів ширшитку для населення немає. Є такі товари для партійних людей. Для них і "трофеї" і картки на продукти і доступ до товарових баз. Ім вільно грабити, красти, мати, користати. Чого не вільно звичайному робочому - "радянському громадянину". Населення на підзвітньому терені живе в нужді. Нужду, голод збільшує цьогорічний неврожай. Є села, до люди вже тепер не ідять хліба, а живуть бараболянними "пляцками". Якби не це, що сталінські посіпаки - грабіжники увесь його прибуток в цьогорічному неврожаєві, то населення для себе хліб мало би, а так вже тепер немає, а ще більше буде голодувати на весні у т.зв. "передновок".

Наш загальне населення тому хоче війни. У війні бачить воно певний розвал СРСР, а в парі із цим створення УССД, де кожний громадянин користав би з овочів своєї праці. Його не грабив би окупант. Місцеве населення мусить ще допомагати голодуючим західнякам-переселенцям, що не сіяли на весні ні на зиму, приїхавши на схід в червні, або липні. Є таких багато, що їм на заході більшовицько-польські банди попалили села і все майно, що було в будинках, їм погоріло. Вони тут не сіяли нічого, приїхавши по сезону посівів. Це все мусить прожити на рахунок місцевого населення.

Населення змучене, стероризоване, страшене, бите, граблене як на якусь огиду глядить на своїх катів більшовиків - "визволителів" і слідкує за міжнародними проявами проти-більшовиків. Схуває і вірить, що час приїде. В такому случаю звертає очі в сторону повстанців і дякує Богу, що "ще живуть наші хлопці", бо інакше, то сталінська згряя загнала би народ у колгоспне ярмо і так мусило би бідувати, як бідують наші брати в колгоспах, що їх Сталін грабить як нас тут.

Народ більшовиців ненавидить і не сприймає їх культури не слухає їх "старої забріханої" пропаганди. Народ живе надією і вірою у п о б і д у н а ш о ї п р а в д и над чужою неправдою.

С л а в а У к р а ї н і !

0, 13-A.

10

І Н Ф О Р М А Т И В Н И Й З В І Т
/ за мм.липень, серпень і вересень 1946 р./

Район Білобожниця:

- 4.7.46 до с.Джурин приїхали більшовики з р-ну і зрабували господарство Рацюк Марії.
- 9.7.46 в с.Бартушівка більшовики арештували Козюк Марію, яка під побоями всипала Дудку Варвару, в якій робили ревізію, а відтак орали поле і шукали за криївками.
- 9.7.46 в с.Черкавщина більшовики арештували кількох хлопців, вивели їх по полі та шукали за криївками. Нічого не довідавшись від арештованих по 5-ох днях їх звільнили.
- 13.7.46 в с.Слобідка-Джуринська більшовики арештували: Остапів Миколу і Остапів Катерину тому, що вони в листі до сина писали "щось проти держави", їх по кількох днях звільнили.
- 14.7.46 в год.4.30 в с.Полівці кількох повстанців зробили засідку на дорозі Базар-Полівці. На засідку наїхали дві фіри більшовиків з р-ну. Від перших стрілів убито участкового мвд начальника стрибків-Кущенка з жінкою - Німчук Магдаліна, двох стрибків - Гричик Володимир і Шуригайла Михайла. Інших наполохані коні завезли до с.Базар з них було 2-ох вбитих і 4-ох ранених. 15.7.46 коло місця, де була засідка, більшовики арештували: Нагумик Григорія, Нагумик Ольгу, Погорецького Михайла, Голодрига Адама, Голодрига Євгенію, Флісака Михайла, Флісак Наталію, Дідик Анастасію і Стасишин Антонину. По кількох днях всіх арештованих випущено з тюрми.
- 16.7.46 в с.Джурин більшовики арештували Стадника Дайила, якого по кількох днях випустили. Того ж дня питали за Козюк Марією і Стадник Степанією, які втікли з дому і скриваються.
- 24.7.46 в с.Бичківці більшовики арештували: Шинкарик Ярославу, Головацьку Марту, Слоїк Адама, Крайного Мирослава, Солтис Христину, Осадчук Михайла, Козюк Анну, Козюк Степанію, і Козюк Анну. Арештованих по кількох днях звільнили.
- 29.7.46 в с.Паушівка більшовики вбили Петрушака Івана, який був зголосився, а відтак скривався від повстанців і від більшовиків. Головним його заняттям були крадіжки.
- 6.8.46 до с.Криволука приїхали більшовики і арештували Білорус Антонину, Гремковську Анну і Смаглій Марію.
- "- в с.Паушівка більшовики арештували Карабін Марію, Корнак Марію, Павловську Євгенію і Павловську Анну, закидаючи їм співпрацю з повстанцями. По чотирох днях Павловських випустили з тюрми, а дві інші задержали.
- 7.8.46 до с.Базар приїхав гарнізон в числі 60-ть осіб і заквартирував у двох кінцях села.
- 11.8.46 в с.Стара-Ягольниця більшовики з гарнізону, який тут квартирував зробили засідку, на яку попали повстанці. По короткій перестрілці повст. Піста зістав вбитий, а інші відступили.
- 16.8.46 ввечері до с.Скородинці приїхали більшовики з гарнізону с.Звиняча, Калинівщини та районового мвд і мвб, які доколя села поробили засідки. На одну з засідок на мості попали повстанці виходячи зі села. По годинній перестрілці з боку повстанців був один вбитий і два ранені. По більшовицькій стороні 5-ть вбитих і два ранених. Другого дня більшовики в силі 200 чол. робили стислі ревізії за повстанцями.
- 20.8.46 в с.Романівка більшовики арештували запільника, який скривався на власну руку і Маланчук Марію.
- 22.8.46 в с.Криволука більшовики з гарнізону с.Базар поробили засідки. На одну з засідок попали підходячи до села повстанці. В висліді перестрілки згинули повстанці Дуб і Тарас, а один зістав ранений. Другого дня тіла повстанців забрали до р-ну.

- 23.8.46 в с.Біла /Скалка/ місцеві стрибки в Гоньки Дмитра вкрали бочку мочений шкір.
- 25.8.46 в с.Біла більшовики з гарнізону с.Білобожниця вкрали в Тоцька Дмитра годинник, упряж і віжки.
- 26.8.46 більшовики арештували 15-ть десятників за те, що вони зі своїх участків не-здали на час контингенту. Того ж дня голова РВК мав мітинг, на якому говорив, що всі українці - це бандити, саботажники, що чекають тільки приходу Англії та Америки.
- 28.8.46 в с.Стара-Ягольниця більшовики зробили засідку, на якій вбили двох молодих, цивільних хлопців: - Бідовуса Володимира і Гречко Михайла. Другого дня говорили людям, що їх побили "бандьори".

Район Будзанів:

- 4.7.46 до с.Довге прибув з р-ну Гончарук - комсомолец з дорученням поконтрактувати корови в громадян, які не здали всего молока. Селяни довідавшись про це, всю худобу вигнали на пасовисько, а Гончарук виїхав до р-ну без нічого.
- 6.7.46 до с.Довге приїхав начальник мвд з кількадецятьма енкаведистами і заарештував: Васишина Івана, Сокаль Марію, Сокаль Теклю, Луців Мирославу, Маркевича Степана і Котик Теклю. Арештованих розпитували про повстанців, до кого заходять, де перебувають і зобов'язували бути донощиками. По кількох днях всіх звільнили.
- 13.7.46 до с.Романівка з гарнізону с.Могильниця приїхало 10-ть більшовиків з невідомим чоловіком накритим веретою так, що обличчя не було видно. Обступили господарство Кришули Петра та перевели стислу ревізію.
- 13.7.46 в с.Ласківці більшовики з кватируючого гарнізону, переводили ревізії в громадян: Палія Михайла і Сивака Івана. При ревізіях порубали підлоги і повалили печі.
- 14.7.46 в с.Могильниця-Нова більшовики з кватируючого гарнізону арештували Шатковську Анну і по двох днях звільнили.
- 15.7.46 в с.Довге зі с.Янів приїхав начальник стрибків з двома стрибками і переводили ревізії в Безпалька Івана, Чайковського Григорія і Лісного Степана. Під час ревізій нічого не знайшли.
- 15.7.46 до с.Романівка з гарнізону с.Могильниця приїхало 15 більшовиків і обступили господарство Субчак Марії, яка скривається, її арештували, забрали зі собою на гарнізон, звідки по двох днях випустили.
- 17.7.46 до с.Довге ніччю приїхали енкагебисти і під маскою повстанців забрали Лісного Степана. Арештованого питали як він ставиться до "національної справи" чому він співпрацював з більшовиками і т.п. відтак з зав'язаними очима забрали до с.Янова, а звідти до Будзанова. В Будзанові порядно збили і над вечір звільнили.
- 23.7.46 до с.Довге приїхали більшовики, які робили ревізії в Сагайдак Марії, Мороза Миколи і Жовтобруха Івана.
- 28.7.46 до с.Мшанець приїхало 50 більшовиків, які робили ревізії і арештували таких людей: Лешку Павла, Левицького Павла, Довганя Романа, Балуга Михайла і Слободяна Петра, всіх забрали до Будзанова.
- 29.7.46 до с.Романівка прибули більшовики з гарнізону с.Могильниця і арештували Багрія Петра і Жука Петра, за це, що вони з поля крали людське збіжжя.
- 7.8.46 до с.Іванівка прибув енкагебиот, який скликав до сільради всіх людей, які були на роботі в Німеччині. Розпитував їх про життя в Німеччині, про місцевих хлопців і дівчат, хто був головою читальні, а хто головою драматичного гуртка.
- 9.8.46 в с.Кобиліволоки приїхали енкаведисти і разом з гарнізоном переводили ревізії, а відтак до сільради скликали людей. Там Кердішов кожного зокрема покликав до другої кімнати, де розпитував про повстанців та нав'язував сітку сексотів.

- 9.8.46 до с.Довге приїхав Кердішов і стягнув до сільради около 15-ть осіб. В сїраді кожного зокрема покликав до окремої кімнати і ангажував до співпраці з мвд. При тому наподягав на скору здачу контингенту, грозючи, що хто не здасть, того вивезуть на Сибір.
- 11.8.46 в с.Мшанець уповноважений Магдалінов робив мітинг в справі здачі контингенту та насильно приганяв людей молотити і везти збіжжа на приймальний пункт.
- 14.8.46 до с.Деренівка прибуло з району кілька більшовиків з районової адміністрації зі стрибками. Вони закликали людей здавати контингент та за нездачу на означений час забрали в Пістун Марії 4-ри фіри збіжжа снопами, 1 фіру конічини і 5 скір. Того ж дня покликали до сільради родини підпільників та розпитували, де їхні сини чи батьки. При тім арештували Таласа Григорія і Щербатого Семена, яких по двох днях звільнили. Другого дня ті самі більшовики за нездачу контингенту в Панаса Миколи сконфіскували 5 фір збіжжа снопами. Черця Івана настановили заступником голови сільради, а коли цей не хотів, йому загрозили, що заберуть його до Тарнополя на роботу.
- 21.8.46 до с.Довге прибув голова РВК - Винник з енкагебистом - Кердішовом. Винник перевіряв здачу контингенту, а тим, що не вперли здати визначив речинець до 25-го ц.м.здати 100%, бо в противному разі чекає їх суд і тюрма як саботажників. Кердішов екликав до сільради людей, які повернули з Німеччини і розпитував їх про життя на роботі.
- 26.8.46 до с.Довге прибув начальник стрибків зі с.Іванівка, він разом зі стрибками ходив по селі та примушував молодих хлопців писатися до стрибків, однак ніхто не хотів погодитися на це. З причини цього, арештував переселенця зі заходу Григу Івана, дежав його одну добу в тюрмі і так сильно побив, що арештованого по звільненні мусіли завести до лікаря. Другого дня повторилася ця сама історія. Начальник на адресу всьої слав різні погрози, а до Мороза Степана витягнув пістоль і грозив, що застрілить, та цей у відповідь цілком зрівноважено сказав: "То вбивай, але я до стрибків не піду".
- 28.8.46 в с.Кобиловолоки більшовики арештували Деревлянчук Анну, думаючи, що підпільниця Рута, коли перевірили точно по двох днях звільнили.

Район Гусятин:

- 1.7.- 5.7.46 з пересильного пункту Гусятин випустили арештованих 35-ть осіб. В число звільнених входили родини впадших повстанців, як старші так і молодші віком. При звільненю говорили їм, що вони не підлягають карі, бо кожний відповідає сам за себе, а не за другого, навіть рідного сина.
- 5.7.46 в с.Крогульці начальник стрибків зі своїм заступником і з жінкою, яка тільки що цього дня приїхала зі сходу, що-б тут наїстися, вертали зі залізничного двірця, а радше перестанку. По дорозі натрапили на засідку, яку зробили повстанці. Заступникові начальника вдалося втіти, а сам начальник з жінкою зістали побиті.
- 7.7.46 в с.Крогульці більшовики з гарнізону зробили засідку ще за дня. При заході сонця туди переходили голова і секретар сільради та 60-ть літний селянин Дмитро Рога. Більшовики побачивши їх почали стріляти в наслідок чого вбили вище згаданого Дмитра Рогу, а голова сільради Штойка Василь зістав важко ранений.
- 12.7.46 в с.Постолівка більшовики з кватируючого гарнізону робили ревізії по деяких господарствах та арештували кілька осіб, яких по перевірці звільнили.

- 20.7.46 сумерком в Мишковецьких лісах гарнізон з району, який вже тиждень квартирував в с.Трибухівцях, зробив засідку на перехресних лініях. Лінією надійшло два повстанці, підійшовши на 20 м. до більшовиків запримітили їх і відкрили по більшовиках вогонь. По короткій перестрілці повстанці корчами без втрат відступили. Рівночасно в протилежну сторону повтікали більшовики, залишаючи на місці засідки одного вбитого-заступника районного начальника мgb /люди говорять що полковника/. Другого дня трупа "красного героя" забрали до району і хоронили з великою парадом.
- 24.7.46 ранком більшовики робили облаву краями Постоловецького ліса. Нічого тут не стрінувши, вернулись до с.Постолівка і зганяли людей на перевірку.
- 27.7.46 в с.Городниця ніччю більшовики робили нічну провірку, при чому побили три особи.
- 31.7.46 ніччю в ліску б.с.Крогульці більшовики зробили засідку, на яку попав повстанець Самітний.
- 11.8.46 до с.Нижбірок-Новий приїхали енкаведисти з району та домагалися в священника, щоби цей підписався на православя. Коли священник заявив, що він до цього не має парва і цього не зробить, вони заборонили йому відправляти Богослуження і сказали, що він дав їм ключі від церкви. За це, що священник вагався дати ключі, його важко побили і ключі забрали силою. Священник другого дня опустив село. Того ж дня більшовики наказали підписати на православя священникови в с.Целіів, але тут також почули ту саму відповідь. Не гаючи часу забрали ключі від церкви і відїхали, а священник залишився господарити і відправляє Богослуження в сусідньому селі.
- 12.8.46 в лісі б.с.Васильківці 10 більшовиків натрапило на українських повстанців сподіваючись в цьому місці своїх. По короткій перестрілці більшовики відступили маючи одного раненого, а повстанці змінили місце постю.
- 16.8.46 в тому ж самому лісі більшовики зробили засідку, на яку попав повстанець ідучи лінією. По короткій перестрілці повстанець відступив.
- " в с.Нижбірок-Старий більшовики за нездачу контингенту в інваліда "вітчизняної війни" Бабій Михайла забрали все збіжжя, а навіть мукку з комори, його арештували та забрали до району.
- 17.8.46 в с.Чабарівка більшовики зробили засідку, на яку натрапили три повстанці. В висліді перестрілки зістало два повстанці ранених-Довбуш і Яків. Оба ранені відстрілювались до останніх набоїв, а останніми пострілялися самі. Одному повстанцеві вдалося втічи. На місці бою з боку більшовиків було 6 вбитими і один ранений.
- " в с.Нижбірок-Новий за нездачу 100% контингенту більшовики арештували Бекалюка Дмитра і Боднара Миколу, яких забрали на роботу в Донбас.
- 19.8.46 в с.Целіів більшовики в 70-ть літнього старика Юриста Олекси сконфіскували все майно влючно з кухонними речами залишаючи старця в порожних, голих стінах без опіки.
- "--" в м.Гусятин на залізничному двірці спочивало багато людей, які їхали в "Западну пакушать". Перед рушенням поїзда одна східнячка сказала, що має перину на продаж. Не торгуючись купила цю перину Храплива Марія зі с.Трибухівці за 70 крб. Коли поїзд рушив вище згадана жінка розвинула перину, де побачила дитину-немовля. Дитина була жива і закутана в лахміття, а рідна мати її залишила на те, щоб охоронити її від смерти, бо знала, що в "Западні" не дадуть її пропасти.
- 23.8.46 вечером в с.Самолуски повстанці заходили до хати, де перед кількоднями замовили харчі. В той час, коли входили до сіней, з хати і зі всіх сторін посипалися стріли, в наслідок яких повст.Невільник зі-

став ранений. Ранений дав кілька стрілів з ППШ і відповів в захисне місце, де дістав сан.поміч. Господиня, яка спровокувала зістала вбитою при перестрілці.

- 23.8.46 в с. Диківці більшовики забирали в людей коні і звозили снопами збіжжя від людей, які не здали 100% контингенту. В Безкоровайного Василя - інваліда "вітчизняної війни", бідняка, який має шестеро дітей, а найстаршому 12 років, мав сього збіжжя снопами 4 копії. Як у всіх, так і в нього забрали все збіжжя, а навіть останню муку з комори. Коли вище згаданий пішов до р-ну на скаргу, то йому відповіли: "Ми все від вас заберемо, а вам лишимо голе поле, а таких бандитів, як ви всіх вистріляємо як собак".
- 24.8.46 в с. Диківці більшовики арештували заготовщицю молока Чулик Катерину, якій закидали, що вона помагає повстанцям.

Район Копичинці:

- 5.7.46 в с. Тудорів приїхало п'ять більшовиків, які ходили по хатах та забирали худобу від людей, що не здали м'ясопоставки.
- 12.7.46 до с. Перемилів з району приїхали більшовики, які ходили по селі і шукали за збіжжям. При тому забирали все збіжжя, муку, сало і т.п.
- 13.7.46 до с. Увисла приїхали з р-ну більшовики, які ходили по селі і грабували від людей харчі, бутьто би вони шукають за контингентом, якого люди не хочуть здати.
- 13.7 - 20.7.46 під Яблунівським лісом більшовики, які кватирували на присілку Емелівка б.с. Кутець, робили засідки, які не принесли їм жодної користі.
- 22.7.46 в райцентрі Копичинці ніччю невідомо хто закрвав худобу, яка належала голові РВК, секретареві РПК і начальникові пошти. Після цього були розшуки за виконавцями, але не натрапили на жодний слід.
- 2.8.46 ніччю в с. Увисла більшовики зробили засідку під хатами на вулиці від с. Хлопівки. На засідку попало два повстанці. Від перших стрілів згинув повстанець Дзвін, а другий повстанець відступив.
- 5.8.46 в с. Хоростків голова РВК - Цвалін, І-й секретар партії - Кабаченко, чотири більшовики, голова сільради і десятники ходили за контингентом. Прийшовши на подвір'я Ткача Антона, нестрінули нікого в дома. Боді більшовики розбили двері і увійшли до хати, в хаті розбили шафу, з якої забрали 2000 крб. а убрання зложили в мішок і вийшли на подвір'я. В цей час з поля прийшли господиня, на яку більшовики з лайкою накинулись чому не здає контингент, а коли жінка почала оправдуватися браком часу, вони почали робити ревізію та знайшли два центнери збіжжя, яке забрали зі собою. По від'їзді більшовиків жінка прийшла до хати та побачила все порозкидане і брак грошей в шафі. Жінка дігнула більшовиків і почала кричати, щоби вони віддали гроші. Більшовики назвали жінку бандиткою, яка не здає контингенту, щей до того називає радянських людей злодіями і приарештували. Арештовану ввели зі собою по селі і говорили, що будуть її судити так довго, доки вона не сказала, що пригадає собі, де заховала гроші і що більшовики їх на забрали.
- 4.8.46 в с. Перемилів більшовики арештували за нездачу контингенту Тучабського Гната з жінкою.
- 7.8.46 до райцентру Копичинці більшовики скликали всіх жінок, яких мужі погинули на фронті. На зібранні більшовики говорили їм, що для них прийшла допомога від ЮНРА і вони будуть могли вибрати собі потрібні речі в горторзі. В горторзі жінки довідалися, що на допомогу не дають добрих річей, тільки старі награбовані в Німеччині лахміття, на яких були незатерті сліди крові. Коли одна жінка запитала завідувачку нащо дають таке старе лахміття, яке лиш може служити на посміховище для людей, завідувачка відповіла, що це не дає ЮНРА, а Радянський Союз.

- 8.8.46 в с.Увисла голова РВК - Цвалін і ІІ-й секретар партії збирали контингент.Коли прийшли до Ковальчука Дмитра,завели його до хати і в хаті били та питали чому він ще не здав 100% контингенту. Якщо господар оправдувався браком часу,то вони дальше били і називали його "бандеровцем",який ширить пропаганду між населенням,щоби воно саботувало хлібопоставки.Господар побачивши,що оправдан- ня не помагає вирвався більшовикам з рук і втік.
- "- в с.Перемилів 19 більшовиків з військ мвд в одній частині села ро- били стислі ревізії:обкладали господарства заставами,викидали зі стодоли і стрихів снопи,а відтак дротами шукали в землі за криїв- ками.
- "- в с.Верхівці два повстанці натрапили на більшовицьку засідку.Біль- по них не стріляли тільки супроводжали їх на місце кватирування. В хаті повстанці разом з місцевими дівчатами співали та говорили кілька годин,аж над ранком почали більшовики обстрілювати хату. Повстанець Сокіл бачивши безвихідне становище застрілився,а другий- Дніпро здався живим.Більшовики вивели його на подвір'я та по чали дещо розпитувати.Коли він нічого не відповідав його застрілили. Тіла обох повстанців забрали до Хоросткова і похоронили на цвинтарі. Господарів більшовики не карали.
- 10.8.46 в с.Кльвинці голова РВК - Цвалін арештував за нездачу контингенту Буртняка Гриня і Захаркова Івана.
- 12.8.46 Другого дня арештував Войцеховського Михайла,а майно skonфіскував.
- 12.8.46 в с.Баворівщина більшовики ходили за контингентом сіна,а від тих, що не здали забирали необмолочене збіжжа.Другого дня ходили за кон- тингентом,а хто не здав,то забирали в нього збіжжа,муку і дрова.
- 13.8.46 в с.Вибранівка фінвідділ за податок skonфіскував господарство Сень- кового Михайла.Забрали весь рухомий і нерухомий інвентар.
- 14.8.46 на присілку Емелівка б.Копичинець більшовики за нездачу наложеного контингенту ограбили господарство Нички Степана.
- "- в с.Хоростків більшовики забрали з млина все збіжжа,незважаючи на це,чи власники здали контингент чи ні.
- 15.8.46 в с.Кльвинці більшовики за нездачу контингенту арештували Антонів Марію,яку по п'ятьох дня звільнили під умовою,що до 3-ох днів зда- сть 100% контингенту.
- 15.8.46 в с.Увисла з млина більшовики забрали все збіжжа і муку не зважа- ючи чи власники здали контингент чи ні.
- "- в с.Хлопівка більшовики за нездачу контингенту арештували чотири особи.Другого дня випустили,бо виказалось,що вони дійсно не мають, ніякого збіжжа,але за збіжжа забрали в них сільське полотно,мітки, перини,подушки,солонину,бо казали,що"це все одно йде на користь державі".
- 16.8.46 в с.Увисла відбувся суд над трьома господарями,які не здали належ- ного контингенту.Присудили їм до 3 днів здати від 5000-8000 крб.
- "- в с.Вибранівка відбувся суд над людьми,які не здали в 100% наложе- ного на них контингенту: селянинові Сеньків Михайлові присудили заплатити 4600 крб і повністю контингент /його перед судом цілко- вито ограбив фінвідділ за незаплачений податок/. Явному Осипові присудили заплатити 20000 крб і до 3-ох днів повністю здати кон- тингент. Пелехатому Теодозові - 4000 крб і до 3-ох днів повністю контингент,Явному Григорові,Пітурові Томкови і Кулакови Василеви призначили до 3-ох днів здати в 100% контингент збіжжа,м'яса і молока.
- 19.8.46 в с.Баворівщина більшовики арештували Ухача Мирослава підозріва- ючи його в співпраці з нами. ✓
- 20.8.46 в м.Копичинці більшовики за нездачу контингенту 4-ом господарям присудили заплатити від центнера збіжжа по 1200 крб.
- 29.8.46 в с.Баворівщина більшовики забрали збіжжа в Маланюк Марії за те, що вона не здала на час в 100% контингенту.

Район Струсів:

- 5.7.46 до райцентру Струсів приїхав якийсь старшина з області, або з Києва і наказав звільнити всіх політв'язнів. В наслідок того, цього ж дня зі струсівської тюрми звільнили всіх арештованих родин підпільників, які були призначені на вивіз на Сибір. Однак по кількох днях тюрма наповнилась новими в'язнями.
- 5.7.46 - 15.7.46 до сс.Панталихи, Тичина і Варваринець повернулося зі Сибіру кілька родин вивезених ще в 1941 р.
- 10.7.46 в с.Суцин місцеві стрибки під маскою українських повстанців грабували свідомих українців.
- 10.7.46 ніччю в с.Варваринці більшовики робили засідку на повстанців і "принагідно" вкрали корову і ялівку з одного господарства. На другий день рано свої "трофеї" вели на торг до Тарнополя. Жінка-власниця пізнала свою корову та хотіла відобрати, але більшовики не тільки, що не віддали, а як арештовану забрали її до гарнізону.
- 14.7.46 в с.Заздрість більшовики арештували 30-ть осіб за нездачу молока. Арештованих держали дві доби і звільнили аж тоді, коли кожний зокрема погодився здати відповідну кількість молока до трьох днів.
- 14.7.46 в с.Дарахів більшовики арештували Ничик Івана, Пелекату Степанію за недоброякісне молоко, яке вони доставляли на зливний пункт. Арештованих засудили на 6 місяців тюрми.
- 16.7.46 до с.Брикуля-Нова приїхали енкаведисти і заарештували Ганчин Марію закидаючи її співпрацю з повстанцями. Арештовану тяжко побили і звільнили аж тоді, коли вона зобов'язалася до 25 липня здати 28 цнт. збіжжя. При звільненні арештованій грожали, що коли вона не здасть наложеного збіжжя, то вивезуть її на Сибір.
- 19.7.46 до с.Барнадівка приїхали енкаведисти і арештували 16-ть літнього Гребенюка Радіона.
- 21.7.46 в с.Барнадівка більшовики арештували около 40-ок осіб за нездачу в 100% молока державі. Арештованих через кілька годин держали в місцевій молочарні, а відтак випроводили на подвір'я, обложили їх довкруги кулеметами і грожали, що всіх постріляють за "антидержавну практику" - невиконання державних заряджень. По полудні арештовани звільнили, але під умовою, що до 3-ох днів здадуть залегле молоко.
- 21.7.46 в с.Дарахів з причини провокації більшовики арештували 17-ть літню Гудишу Анну, яку по тяжких тортурх відставили до районної тюрми.
- 23.7.46 в с.Дарахів більшовики арештували 4-ри дівчині переселенки зі заходу за те, що вони втекли від роботи. Того ж дня арештованих засудили на 4-ри місяці важких робіт в Тарнополі і змісця відставили до роботи.
- 22.7.46 до с.Брикуля-Нова приїхали енкаведисти здирати контингент. Від голови сільради Штойки зажадали, щоб він зібрав по людях 20-ть цнт. молодих барабоць. Коли голова заявив, що селяни молотять збіжжя на контингент, а крім того барабоця не вродилася і не можна такої кількості здати. За те його змісця арештували і відставили до р-ну.
- 22.7.46 в с.Зубів більшовики арештували десятичників за те, що їхні участки-десять хат - не здавали контингенту, і деяких селян, які не здали на означений час наложеної частини контингенту.

Район Коропець:

- 26.8.46 до с.Тростянець приїхало на двох автомашинах 50-ть більшовиків. В селі переводили стислі ревізії шукаючи зерна та "бандьорів", при тому за не здачу контингента засудили одного господаря на 8-м років тюрми. Переночувавши, другого дня виїхали до Устя-Зеленого.
- 29.8.46 зі с.Вістря більшовики покликали до району на нквд слідуєчих людей: Марків Зофію, Марків Марту, Марків Євдокію, Гарасимчук Зофію, Куриляк Євдокію і Котик Марту. Їх на нквд приарештували і по двох днях звільнили.
- 29.8.46 до с.Дубенки приїхало 13-ть більшовиків зі стрибками с.Зелеснів.

- Згодом приїхало на автомашині ще 18-ть більшовиків. Вони всіх ходили по селі та всіх стрічних /навіть дітей/ дуже широко розпитували про "бандюгів", до розбили їм участок стрибків і колгосп. Коли нічого не говорили, ам грозили Сибіром та називали різними вульгарними словами. Другого дня 30.8.46 приїхали з р-ну енкаведисти та поарештували всіх стрибків та забрали їх в р-н.
- 31.8.46 до с.Лядське приїхало 15-ть більшовиків, які робили ревізії за збіжжам, не дивлячись на це, чи господар здав, контингент, чи ні. Потім під загрозою зброї позганяли фіри і завезли награбоване збіжжя до р-ну. При відїзді наложили на село здати до 2-ох днів 600 цнт. збіжжя, бо за невиконання будуть судити по "закону".
- 2.9.46 до с.Задарова привезли більшовики вбитого на засідці повстанця. Вони говорили, що це син Вербіцького Миколи, якого арештували разом з жінкою. Арештованих та вбитого разом забрали до р-ну.
- 3.9.46 до с.Красів приїхало 10-ть більшовиків з незнаною дівчиною. Вони арештували 4-ри особи: Падецького Якова, Кордяка Михайла, Кордяка Степана, та Плаксія Петра. Арештованих по перевірці звільнили.
- "- в с.Межигірля більшовики арештували одну стару жінку і одну дівчину. Арештованих забрали в р-н і другого дня звільнили.
- 6.9.46 до с.Заліся приїхали автомашиною більшовики. Вони розсипавшись по селі грабували в людей збіжжя. При цьому з різними лайками висловлювались до людей: "... бандьорам допомагаєте, а для Радянської держави хліба нема. Всіх на Сибір повивозимо". Над вечір з пограбленим збіжжам виїхали до р-ну.
- 12.9.46 до с.Велеснів приїхали з р-ну більшовики, які ходили по селі та шукали за збіжжам. Пограбували все збіжжя в господарів: Бойка Олексі і Торконяка Олексі. Над вечір з пограбованим збіжжам виїхали до р-ну. Ніччю 9-ть більшовиків ходило поза погороди і попід вікна, а над ранком зробили засідку на краю ліса.
- 14.9.46 на хутір Гутка б.с.Велеснів приїхало 30-ть більшовиків, які днем робили застави від ліса, а ніччю заходили в гллуб ліса, де на лініях робили засідки. По двох днях відїхали.
- 15.9.46 в с.Дубенко більшовики арештували дві дівчині: Штангрет Анну та Вобок Марію. Арештованих забрали в р-н.
- 17.9.46 на хуторі Кадовби б.с.Дубенки ранком більшовики обступили одне господарства, з якого арештували господарів: Черкавського Михайла, його жінку Марію з однорічною дитиною, стару 56-ть літню матір та зловили в ярі 13-ть літнього хлопця, який був втік з хати. Всіх арештованих забрали в р-н.
- 19.9.46 до с.Баранів приїхало 12-ть більшовиків грабувати збіжжя на контингент. При тому арештували дівчину Семенюк Анну, яку забрали в р-н.
- 20.9.46 в с.Комарівці 8-м більшовиків вдаючи укр.повстанців, ходили по хатах та розпитували за одним місцевим підпільником.
- 21.9.46 ніччю в с.Велеснів біля крайніх хатів від ліса більшовики робили засідку. Один з них перебрався та зі скрипою зброєю ходив по хатах вдаючи повстанця. Домагався, щоб люди його переночували, дали їсти і інше. Говорив, що він укр.партизан з під Львова, їх більшовики розбили і він відбився. Люди пізнаючи перебраного більшовика, який днем ходив по селі з іншими за контингентом, не далися зпровокувати і хотіли його відставити на гарнізон. Більшовик бачичи, що нічого тут не скористає відїшов.
- 21.9.46 до с.Тростянець прийшло 5-ть більшовиків, які шукали за місцевими дівчатами, що криються від арештування. При тому арештували одну 10-ти літню дівчинку, яку забрали в р-н.

Район Монастириська:

- 26.6.46 до с.Маркови приїхало 3-ть більшовиків і арештували Королевич Василя, якого відставили до р-ну. Ніччю більшовики з р-ну і гарнізону робили засідки. Ранком арештували Виваника Михайлину.

- 30.6.46 в с.Маркова більшовики наскочили на хату Сиваника Михайли і арештували його дочку Марію.
- 3.7.46 в с.Гута-Нова більшовики підпалили одне господарство західняка-переселенця зі заходу. Рано говорили, що це зробили "бандьори".
- 7.7.46 до с.Вичілок приїхав з району слідчий мвд зі своєю нареченою. В селі взяли підводу і їхали в сторону с.Яргорова. По дорозі стрінули Ковальчука Михайли, якого арештували і забрали в р-н.
- 14.7.46 до с.Вичілок приїхало 4-ох більшовиків з р-ну та робили мітинг. На мітингу говорили людя, щоб вони скоро здавали контингент збіжка і тим самим скріплювали міць ЧА.
- 18.7.46 в с.Товстобаби арештували більшовики десятника Ярошевського Антона за це, що не здав всего контингенту. Арештованого по трьох днях звільнили.
- 20.7.46 до с.Слобідна-Горішна прийшли вечером більшовики з гарнізону с.Швейків і зловили 4-ох молодих хлопців на вулиці. Їх забрали на гарнізон, там їх трохи побили та заставили різати цілий день дрова.
- до с.Маркови приїхали більшовики та арештували Натанчука Степана і 7-м жінок. Арештованих по кількох днях звільнили.
- 21.7.46 в с.Товстобаби більшовики арештували Домбровського Михайла за це, що він не хотів бути стрибком.
- 22.7.46 в с.Маркові більшовики арештували 2-ві дівчині: Симак Христину і Бабалу Анну. Арештованих забрали в р-н.
- 23.7.46 в с.Завадівці вечером більшовики стрінули Гладкого Володимира, який ніс до сусіди 20 шт.яець. Більшовики його заарештували, закидаючи йому, що він ніс яйця для повстанців.
- 26.7.46 в с.Горожанці більшовики арештували 2-ох зголошених: Горбалья Миколу та Русака Йосифа за те, що вони вкрали в с.Кінчаках два коні. На крадіж намовили їх нач.мгб Казанський і нач.стрибків Турський. Ці коні перепродувала сестра Русака в Підгайцях. Арештованих задержано.
- підчас ревізії в с.Заставцях знайшли більшовики в костелі заховану зброю. На основі зізнань Атаманчука Гриня більшовики арештували Сташків Гриня. Сташкового забрали до Чорткова.
- районний інспектор сіцьських клубів виїхав з виставою до с.Ковалівки. При кінці вистави перелазив через вікно та через необережність застрілювався. Більшовики, які були в середині повибігали на двір і відкрили густу стрілянину. Потім говорили, що інспектора вбили повст.
- до с.Слобідна-Горішна приїхало 5-ть більшовиків між ними редактор районної газети "Ленінський Промінь" Гармідер. Вони скликали мітинг, на якому грозили людя, якщо до означеного речинця не здадуть контингенту, то так будуть бити, що довго пам'ятатимуть коли радвлда стягала контингент.
- 28.7.46 до с.Вичілок приїхало 8-м більшовиків з р-ну і привезли зі собою оркестру. Село обложили стійками стрибків і позганявши люде розпочали мітинг, на якому виступав представник з області. Він закликав населення до послуху і виконання своїх обов'язків перед державою. Дальше сказав, що-би населення не вірило "бандеровській пропаганді про можливість війни і при тому Англія та Америка допоможуть їм здобути самостійну Україну. На Радянський Союз ніхто не важиться напасти". Потім звернувся до стрибків зі заклинком, що би зловили ще одного "бандиту", який зараз криється в селі. По мітингу грала музика, а що з населення ніхто не хотів танцювати, більшовики погуляли самі і над вечір виїхали до р-ну.
- 9.7.46 в с.Вичілках начальник стрибків кинувся на стрибка Жилавого Петра, який сидів з іншими стрибками на подвір'ї і почав його дусити. Другий більшовик, що був на участку, оборонив стрибка. Тоді нач.вхопив ~~П~~ і хотів стріляти по стрибках, на перешкоді став другий більшовик, який його розброїв. Другого дня приїхав районний нач.стрибків Кузьмин і забрав начальника до р-ну, а на його місце призначив іншого.

- 14.8.46 до с.Товстобаби приїхав прокурор, голова РВК Грудзький та кількох більшовиків. Вони ходили по селі і забирали від людей за нездачу контингенту все, що попало під руки.
- більшовики з гарнізону с.Дрищів йшли на засідку в сторону Яблонова. По дорозі полали на повстанчу засідку. На засідці вбито 3-ох більшовиків, а одного ранено. Решта більшовиків втекла. Від того часу більшовики цього гарнізону не ходять на засідку.
- 17.8.46 в с.Дрищеві більшовики арештували 35-ть осіб за нездачу контингенту. Другого дня всіх звільнили.
- на зборах виконкому в присутності голів громад почали сварку між собою прокурор та директор МТС. Між іншим директор МТС сказав прокуророві, що він за нездачу контингенту судить людей, а сам контингенту не здає. Коли почали грозити один одному і лягались найогиднішими словами, сварку перервав голова району Грудзький.
- 20.8.46 до с.Маркови приїхав Телепко з р-ну і мав мітинг, в справі контингенту. На мітингу говорив, що в селі є ще багато сволочі, що не хочуть здавати контингенту, а слухають "бандерів". Він вимінив голову земгромади Колісника Василя, який "немає часу прийти до сільради, але нести харчі бандерам, то має час". Далше заохочував людей здавати контингент, бо ті, що здадуть будуть мати більші свободи і не будуть арештовані.
- 23.8.46 до с.Маркови приїхало 2-ох більшовиків та арештували Королевич Семка його роздязненого забрали до р-ну.

Борщівський Район:

- 1.7.46 до с.Кривче-Гор. приїхало 5-ть більшовиків з ІІ секретарем РК КП/б/У Тіщенком. Позганяли людей на мітинг, на якому Тіщенко говорив: "добр не слухали тих з лісу, що говорять не здавати контингенту. Самостійної ніколи не буде і не вірте їм, що нині-завтра Радвлада віткне з звідси. Ми звідси не підемо, бо ми за це воювали. Кора б влада не була то контингент треба дати.
- в с.Вільчу-Золотім більшовики з місцевого гарнізону зробили на вул. Гирівка в госп.Сташина Кондри сильну ревізію. Підчас ревізії забрали 3 лт.горілки, 3 цнт.збіжжа і 20 кг.соли. Господаря приарештували та зі сільради випустили.
- 3.7.46 в с.Бабинцях около 20-ть більшовиків робили облаву. На огороді наткнулись на повстанців. В висліді перестрілки зістав вбитий лейтенант який з псом наблизився до них. Більшовики через пів години вели безпереривний вогонь в це місце і не підступали. Відтак конспіративно забрали трупа і загрозили людям Сибіром, якщо про це комусь скажуть. Потім більшовики вийшли на вулицю і застрілили свого стрибка родом з Борщева. Населенню говорили, що вбили "бандьору", а стрибкам, що його вбили "бандеровці".
- 4.7.46 в с.Глубічку стрибки з Борщева робили реєстрацію б.польського майна. В людей грабували харчі, продукти, а стрибок родом зі с.Мушкатівки вибив два зуби госп.Дорогону Антонови за це, що той не мав, що дати йому їсти. В Камуби Олеськи забрали під загрозою зброї 150 крб.
- 5.7.46 в с.Кривчу-Гор. невідомі люди обікрали кооперативу, з якої забрали 10 лт.горілки та манафактуру.
- 7.7.46 до с.Сапогова приїхало 2-ох більшовиків, зайшли під церкву та чекали поки не скінчиться Богослуження. По Богослуженню затримали біля церкви людей та один з них почав говорити по обов'язки перед державою. Говорив - Хто не здасть молока державі, тому заберуть корову. Також, доб вже здавали хлібопоставку, навіть хто має старе збіжжа хай вже здає, бо "зараз не треба тратити багато часу, а пізніше буде дуже переповнено в заготпункті та треба буде чекати навіть кілька днів". Далше говорив на тему протибільшовицьких кличів. Сказав: " перекажіть тому, що пише кличі, доб він пішов до Москви писати, там він получав би

- великі гроші, бо він хорошо пише, а тут мусить писати задурно, та ще, коли його зловлять, або уб'ють, а шкода його. Він у Москві жив би добре, а тут ва ще й біду робить, от покапарив школу, а ви мусите знову білити, ви і так маєте багато роботи". Потім вибрали голову і секретара сільради і понижили ключі.
- 9.7.46 в с.Більчу-Золотім більшовики зробили засідку від ліса, на якій поранили цивільного хлопця Дрогобицького Романа.
- "- вечером на гостинці б.с.Висічка більшовики разом зі стрибками йшли на засідку. На дорозі стрінулись з повстанцями. В висліді перестрілки вбито зрадника-провокатора Стефішиного Івана.
- 12.7.46 в с.Олексинцях більшовики зробили засідку на якій вбили повстанця Ярему Степана /Летун/. Тіло вбитого забрали більшовики на гарнізон до Більча-Золотого.
- 10.7.46 в с.Кривчу начальник стрибків ловив молодих хлопців до стрибків. Зловивши Бабія Василя привів на гарнізон і силував, що цей писався в стрибки. Коли цей рішучо відповів, що до стрибків не піде. Начальник побив його до крови. Відтак покликав лікарку та сказав перев'язати голову. Бабійови загрозив, що коли він це розголосить дома буде строго покараний. Побитого відвезли в район до шпиталю.
- 11.7.46 до Пицатинець приїхало 7-м більшовиків в справі контингенту. Скликали мітінг, де говорили, про здачу контингенту, при тім незабути і про "бандерівців" кажучи "ви слухаєте тих бандитів, що вони вам говорять, що ми цього року контингенту не зберемо, бо тут прийде Америка. Не слухайте їх, ми їх незадовго знадем до ренти, а тих людей, що їм помагють вивеземо на Сибір до третього покоління.
- "- до с.Сапогова приїхало 6-ть більшовиків, які зробили збори з десятниками. Потім сказали: "Ви не чекайте, що нині чи завтра Радвілада буде тікати, ви краще робіть так, щоб в селі був спокій, щоб не вішали одні других бо Радянський Союз великий уб'ють одного буде десять, уб'ють десять буде сто на їх місці".
- 16.7.46 в с.Доброкут рано люди знайшли на вулиці зарізану дівчину Вікторку Степанію. Того самоно дня пропав дядь Кришук Михайло.
- 18.7.46 в с.Шупарці більшовики робили облаву на село, підчас якої застрілили Савчука Івана-"Сірка", який зимою був зголосився, а пізніше знова крився. Тіло вбитого забрали до р-ну.
- 13.7.46 в с.Шушкатівка з причини провокації більшовики зловили підпільника Чернегу Данила -Зірниця. Привели його коло церкви, де переодягли в лахміття. Заразом арештували Чубака Івана і разом забрали до р-ну.
- 20.7.46 до с.Бабінець приїхало в справі контингенту 15-ть більшовиків, говорили, що в селі буде стояти гарнізон. В Гордія Михайла робили ревізію. На стрих післали вперед жінку, а відтак казали господареві, щоб і він ліз /а вони при цьому дещо врадуть з хати/. Чоловік відмовився, за що більшовик вдарив його в лице. Цей довго не думаючи віддав більшовикови, за що його змісця арештували.
- 21.7.46 в с.Глубічку 8-м більшовиків робили мітінг в справі контингенту. Після мітінгу ходили по селі та шукали за підводою. Прийшовши до Бурлак Ольги застали в неї запільників, які побачивши більшовиків почали тікати. Більшовики стріляючи також повтікали, відтак повернулися та забрали з хати автомат і торбу. Господиня втікла, а господарство пограбували. В кілька днів пізніше більшовики наложили додатковий контингент на цілу вулицю за перетримування "бандерівців".
- 22.7.46 в с.Крямполі стрибки покидали зброю заявляючи більшовикам, що дальше слухати їх не будуть. Другого дня більшовики їх поарештували та забрали до р-ну.
- 23.7.46 в с.Шупарці більшовики арештували директорку школи Орлівну-східнячку, закидаючи її, що вона знається з повстанцями. Її забрали до Чорткова і по двох тижнях звільнили та вислали на схід.
- 26.7.46 до с.Худівці приїхало 15-ть стрибків з участковим мвд Савчуком. Вони приїхали в справі стрибків, які зі зброєю здезертували. Нікого не знайшовши відіхали.

- 27.7.46 в с.Сапогові більшовики з гарнізону ніччю ходили по селі. Заходили до деяких хат та витали людей привітом "Слава Україні!", розпитували про рухи повстанців. Зайшовши до хати господині Ф.П. спитали "чи у вас були хлопці, бо ми розійшлися і маємо тут у вас зійтися. Дальше питали "чи у вас є в селі більшовики, чи ходять поселі та чи роблять засідки і де? Чи є колгосп і де знаходиться колгоспне збіжжя? Дайте нам сірники і ми підемо та спалимо". Бачучи, що жінка нічого до них не обзивається вийшли з хати.
- в с.Стрільківця 7-ох більшовиків з партприкріпленням Кируком /суддя/ ходили по селі, розбивали людям хати та грабували збіжжя. В Бойка Івана забрали весь ячмінь з половиною, у Любкевич Бронислави забрали 150 кг жита та в інших людей забирали все, що тільки було.
- в с.Худіївці 20-ть більшовиків зі сков"ятинськими стрибками робили одлаву на стрибків, які попередньо здезертували. Зловивши 6-ть стрибків виїхали до с.Сков"ятина.
- 29.7.46 в м.Ворщеві більшовики забирали збіжжя в українців зі СУЗ, яке вони собі купили чи проміняли, щоб не вмерти з голоду. Збіжжя забрали на заготзерно. Люди почали плакати та просити, щоб їм звернули збіжжя, коли ця не помагало почали проклинати, говорячи: "незадовго все чорт забере, вже не довго будете панувати тут". Більшовики вигнали людей з під заготзерна при допомозі зброї.
- 30.7.46 до с.Слобідки-М. приїхало на двох фірах 12-ть більшовиків. Зробили мітинг в справі контингенту та грабували по господарях збіжжя. Коли вже зганяли підводи, щоб збіжжя відвести до р-ну, нечайно наскочили повстанці і почали стріляти по більшовиках. Вбито фірмана мвд. Більшовики відстрілюючись вбили дівчину Волос -переселенку зі заходу і втікли до р-ну.
- до с.Волківцець приїхало 26-ть більшовиків, які грабували по селі контингент, а частина з них була в сільраді. На сільраду наскочили повстанці та відкрили вогонь по більшовиках. Більшовики почали панічно тікати все від себе кидаючи, навіть зброю, не пробували навіть відстрілюватись. Стрибки, яких було 20-ть також розбіглись. Зістало вбитих 3-ри більшовики між ними лейтенант ОБВ - Аксютін та 2 ранено. Здобуто одну пару коней, бричку, шинелю, шапку і мапник з документами. Вечером приїхала одна машина більшовиків.
- 3.8.46 в с.Сков"ятині 2-ох повстанців вийшло на більшовицьку засідку. Під час перестрільки більшовики повтікали. Повстанці зловили одного стрибка - Бойчук Івана, якого розброїли.
- на полі с.Бабинець більшовики зробили засідку, на яку попали двоє повстанців. В висліді перестрільки і погоні за повстанцями, яку робили більшовики, зістало вбито один більшовик і 3-ох ранено, зі сторони повстанців двох легко ранених. Більшовики зараз з криком виїхали до р-ну. Вечером борцівське мвд заалармувало Мельницький р-н, що туди подались "бандити". Ці останні заалармували гарнізон і стрибків в с.Пилипчу, щоб були в поготівлі.
- в с.Висічці появились протибільшовицькі кличі. Населення йдучи рано до церкви захоплено їх читало. Перед полуднем партприкріплений та нач.стрибків заставляли людей стирати кличі. Люди відмовились, за що більшовики почали їх бити та при тому арештували одну жінку.
- в с.Пищатинцях були розписані протибільшовицькі кличі. Населення читаючи приговорювало "добре роблять хлопці", "вони знають, що роблять". Трьох більшовиків заставляло населення здирати їх. Населення відмовилось, тоді один більшовик почав сам стирати. Він стираючи клич "Смерть імперіялісту Сталіну!" кілька раз в голос прочитав в присутності більшовиків і населення. Кінчучи стирати інші кличі, він ще раз повторив перший "Смерть імперіялісту Сталіну!", аж другий більшовик заперечив говорячи: "брось до...ти сукіні сину...мать!".
- 5.8.46 в с.Слобідці М. більшовики написали клич такого змісту "Батьки! пі-метимо смерть радянських людей вбитих бандерівцями!"

- 5.8.46 в с.Верхняківцях повстанці розбрали станицю стрибків в числі 16 чол. Начальника ст.сержанта руского вбито. Здобуто один чеський кулемет, три ППШ, один пистоль та 12 крісів.
- "- в місті Королівці коло більшовицького гарнізону появились проти більшовицькі кличі.
- 6.8.46 в с.Шупарці невідомі люди забрали і вкинули в студню 60-ть літню Басновську. Другого дня її віднайдено і похоронено. Після оповідання селян стверджено, що це робота прокативного відділу.
- 7.8.46 до с.Доброкуту в 4-й год.пополудні приїхали до села укр.повстанці. Більшовики купались в р.Серет, а між ними партприкріплений Маховіч. Побачивши повстанців всі порозбігались, а Маховіч голий забіг до гарнізону с.Більча-Золотого та заалармував його. Більшовики повилазили на дзвіницю та обсервували до вечера рух в Доброкуті. Повстанці повечерявши відійшли.
- 9.8.46 в Мушкатівському лісі вечером ~~ввечері~~ більшовики зробили засідку. Вечером надійшло 3-ох повстанців в ліс кватирувати та попали на більшовицьку засідку. В висліді перестрілки зі сторони повстанців впав станичний Гай - Чубак Михайло.З більшовицької сторони один вбитий. Тіла побитих забрано до р-ну.
- 11.8.46 в с.Волківцях більшовики скинули хрест з могили. Побили при тім гром.Ковля, який мешкає близько могили, питаючи, хто поставив хрест?.
- "- між сс.Сковятино і Королівкою стрибки зробили засідку. Дорогою надїїхали фірою переселенці з міста. Стрибки почали стріляти та вбили два коні і ранили дві особи.
- "- на Мушкарівську стінку більшовики зробили облаву. Більшовики запримітили, втікаючого повстанця Скакуна, якому вдалось втічи в гущавину.Більшовики при помочі пса по слідах віднайшли його. Повстанець Скакун почав відстрілюватись.Застрілив пса, одного ст.сержанта, а відтак бачи безвихідне становище застрілився сам. Трупів більшовики забрали на окремі фіри та завезли до р-ну.
- 12.8.46 в с.Волківцях появились протибільшовицькі кличі. Рано примушували більшовики людей, щоби стирали кличі.Люди відмовились від цього, за що більшовики побили господиню Семенюк Марію. Ніччю хтось невідомий застрілив Мінту Стаха. Люди знайшли застріненого на дорозі.
- 13.8.46 в с.Волківцях стрибки гонили людей до роботи в колгосп. При тому в переселенця Панаса замовляли обіт, коли цей відмовися, стрибки набрали муки і вкрали черевки. Коли чоловік пішов до начальника доповістись, щоб віддали черевки, то начальник сказав "ти бандит і в тебе черевки вкрали бандеровці".
- "- в с.Кривчу - Гор. появились проти більшовицькі кличі. Рано прийшли більшовики та розпитували хто писав кличі.Моли люди відповіли, що незнають, тоді стрибки забрали сокири та почали рубати стіни, на яких були виписані кличі.
- "- з Горцівської в"язниці втекли в"язні: Таманчук Іван, Тодорук Михайло Клюк Степан, Завроцький Іван, Кіт, Дикун, Валан Василь, Байталюк Степан. Всі вони були засуджені від 10-20 років тюрми.
- 14.8.46 до с.Шупарки приїхало 20-ть стрибків з партприкріпленим Коньчином. Коньчин ходив по людях та заставляв молотити збіжжа. Вечером зробили коло церкви засідку, на якій ранили одного підпільника. Рано робили ревізії по деяких господарях, але нічого не знайшли.
- 15.8.46 в с.Сков"ятині стрибки залишили зброю і розійшлися до дому.Декоотрих потім приарештували, а відтак відпустили.Залишилось тільки двох стрибків: Горошок Володимир і Журакіньський Михайло, які добровільно залишилися.
- 16.8.46 в с.Волківцях 3-ох більшовиків, які постійно стояли зі стрибками, як охорона машини попилися. З р-ну приїхав ІІ секретар партії і учасниковий мвд Гоменюк, які порядно п"яних більшовиків вибили. Колгоспники і стрибки підняли бойкот. Колгоспники відмовилися працювати в колгоспі, а стрибки покидали зброю. Більшовики сказали: " ми вже від всього звільнені, тільки, щоб покінчити з молотьбою збіжжа".

- 16.8.46 до с.Бабинець приїхало 7-м більшовиків в справі контингенту. В селі написали кличі "Хай лютують дурні бандити, а ми зберемо вчасно хліб і допоможемо державі! Хто не здав контингент, той проти держави!".
- "-" до с.Худіївець прийшла картка з райвоенкомату до Шевчука Івана такого змісту: "Ваш син забитий в боротьбі з бандитами Калінінська обл".
- 17.8.46 в с.Висічці на "Истребительный батальон" наскочили повстанці. Повстанці одержали мильні інформації про про становище і силу ворога. Зав'язався бій, який тривав около години. Відтак стрибки в числі 14 та два більшовики незаметно відступили. Втікаючи погубили гранати та набої. Спалено: молотарку, косарку, млинок, трактор, бочку нафти, бричку та упряж. Розброєно два стрибки, забрано два кріси і 200 шт.набоїв одну диску від кулемета, палатку і дві гранати.
- 19.8.46 в с.Сапогові йшов один більшовик з гарнізону дорогою. Побачивши дівчину Синовецьку Катерину, яка йшла напроти нього сів та сказав, щоб дівчина сідала біля нього. Коли вона відмовилась він вистрілив з автомата вгору та прикладом б'ючи її по голові, розбив голову.
- "-" в с.Доброкуті більшовики з гарнізону робили засідку під лісом та коло хати Луцишин Параски. Рано арештували її дочку Марію та пивали за "бандеровцями".
- "-" до с.Глубічка прибуло з гарнізону Більче-Золоте 25-ть більшовиків, де кватирували 3 дні. Через цей час грабували в людей збіжжа, де була хата зачинена, розбивали її та грабували все збіжжа. Голова РВК Честіков ходив по селі, цілий час тримаючи в руці пістоль, де побачив втікаючу жінку, стріляв за нею. Говорючи до прикріпленого Скурп"ятнікова: "Чего ты бойшса етих бандитов, што они тебя сделают". Цей відповів: "Ничего, ничего за тобой ишо не стреляли так как за мной, то ты ишо не панимаеш што то бандьора".
- 23.8.46 до с.Бабинець приїхали більшовики в справі контингенту. Підчас стягання пограбували в Гнатюка Семена все збіжжа /9 кіп немолоченого/. До Кривого мовляв: "за те, що твій син в бандітах". За те, що були розписані кличі "Не давайте хліб більшовикам!" наложили більшовики на родини підпільників додатковий контингент по 200 кг збіжжа.
- "-" в с.Кривчу-Гор. за неповну здачу контингенту більшовики сконфіскували в Германа Григорія все майно: збіжжа, худобу, предмети хатнього вжитку, а вінна та посуду побили. Господаря і його жінку арештували та незабаром звільнили, нічого зі сконфіскованого майне не звертаючи.
- 23.8.46 до с.Доброкут приїхав партприкріплений Маховіч з 5 стрибками. Робили ревізії в тих, що не здали контингенту, рабуючи в селян все: одержу, прядиво, а навіть по кілька кг. збіжжа. При тому побив Маховіч Українця Івана /демобілізований, який служив 5-ть років в ЧА/, Дараманчук Катерину, Качуру Калину та Буйчук Анастасію. Українець Іван заскаржив Маховіча на прокуратуру в Чорткові. Там йому сказали, що Маховіч не мав права бити і йому можна було віддати, а контингент треба здати.
- 25.8.46 в с.Пичатинці були розліплені листи до станиці стрибків і до родин стрибків. Стрибки прочитавши ці листи зішлись всі разом та говорили "Біда, вже забираються до наших родин". Тоді всі організовано забрали зброю і понесли в р-н здавати. Двох більшовиків, які були в селі довідались про це, посідали на коні та дігнули їх аж під Борцевом. Стрибки побачивши більшовиків залягли. Більшовики боялись підступати і кричали: " не стріляй его свої". Відтак завернули всіх стрибків та бігом гнали, аж до села підганяючи їх з заду буками. Зараз арештували двох стрибків: Германа Івана і Стецько Василя як організаторів.

Район Мельниця:

3.9.46 в с.Вільхівцях згоріла колгоспна стирта соломи.

4.9.46 в с.Зелена згоріло радгоспних 2 стирти соломи.

4.9.46 в с.Зелена згоріло 2 радгоспних будинки та знищено трактори. На вогонь прибули більшовики з р-ну, але наслідків не було жодних.

- 5.9.46 перед вечером начальник стрибків у Вільхівцях Павло Антопонов зібрав стрибків і сказав: "Позавчора бандити спалили колгосп у Вільхівцях; вчора радгосп у Зеленій, сьогодні напевно прийдуть до нас палити радгосп. Тому нам треба бути обережними". Сказавши це пішов зі стрибками на засідки.
- 6.9.46 мgb арештувало б.голову с/ради с.Михалкова Джулебу та команданта укр.поліції Стрижибуба Івана, який за нім.окупації був командантом поліції в Хоросткові.
- 7.9.46 ніччю розліплено відозви до станиць "истребительных батальонов" та розіслано листи до стрибків по таких селах: Волківці, Зелена, Вільховець Худиківці, Горошова та в райцентрі Мельниця.
- 21.9.46 зліквідовано стрибка Даньчука з с.Пановець ур.1927 р. Він найбільше доложив старання в організуванні "истреб.б-ну". З більшовиками проводив арештування людей, та навіть арештував малих хлопців, які співали національних пісень.
- знищено с/раду в с.Білівцях.
- знищено с/раду і молочарню в с.Дзвинячка.
- знищено с/раду і приміщення "истреб.б-ну" в с.Волківці.
- в с.Бабинцях в клубі була забава, на якій були провокатори, що ходять зі зброєю. Ці провокатори найбільш причинилися до наших втрат в цьому терені, а саме: "Марко", "Куперіян", "Сірко", "Левчик", "Туга". Були в селі і більшовики, які вечеряли в окремих хатах /на празнику/. Обскочено клуб, двох повстанців пішло до середини, але неможливо було стріляти, бо було повно людей. Провокатори зрозуміли в чім річ і почали стріляти з пістолів. Люди почали виходити з бали і при метушні "Левчикові" вдалось втечи. "Куперіян", "Марко" і ще один працівник мgb залізли під сцену і відстрілювались. Їх обстріляно і на заклик здатись, здався працівник мgb, а ті не хотіли. Стійка розброїла секретаря комсомолу, який прибіг на стріли, незнаючи, що сталося. Забрано від нього автомата, він зорієнтувавшись, вирвався та почав тікати. Під час втечі його ранено і він втік. Тимчасом "Левчик" дав знати більшовикам, які почали обстрілювати клуб з кулеметів. Повстанці були змушені відступити, залишаючи під сценою важко ранених "Марка" і "Куперіяна". Другого дня більшовики везли ранених до р-ну. По дорозі один з них помер.
- 23.9.46 в с.Худиківці зліквідовано 2-ох сесотів /батька і сина/, які вислідили, де приміщуються повстанці і разом зі стрибками робили наскок.
- 25.9.46 в с.Плипчу зліквідовано 2-ох сексотів /маму і сина-підпільника/. Ця жінка спровокувала свого сина і вони разом спровокували 6-ох повстанців. Її 14-ть літний син був більшовицьким розвідчиком.
- 28.9.46 в с.Іваню-Пустім зліквідовано сексота - лісничого, який разом з більшовиками робив засідки по лісі і підслухи.

Район Заліщики:

- 20.7.46 в с.Торське були розліплені протибільшовицькі кличі. У відповідь більшовики розліпили свої кличі. При тім загрозили, що хто буде зривати їхні лозунги, того розстріляють. Однак населення не дивлячись на їхні погрози, цього самого дня лозунги позривало. Вечером прибуло 22-ва більшовики і поробили в селі засідки. Не маючи жодного вислїду, другого дня виїхали на Іване-Золоте.
- 21.7.46 в с.Мишків прибуло 18-ть більшовиків і 3 місцеві жінки, які попередньо втікли зі села і працюють на мвд. Поробили під селом засідки. Не стрінувши нікого, ранком увійшли в село і перевели ревізії в підозрілих господарствах. Не знайшовши нічого, пішли в ліс, де відразу знайшли кривку, в якій нікого не було, тільки забрали один кріс, багнет і кілька книжок.
- 22.7.46 в с.Угринківці прибув з кількома стрибками з р-ну участковий мgb капітан Уваров і в селі зробив засідку. Другого дня довідавшись про

- це повстанці, зробили на них засідку біля с/ради. Підчас перестрілки вбито одного більшовика та зловлено одного стрибка. Капітан Уваров втік з двома стрибками. Здобуто два ПДМ і одну Гранату.
- 24.7.46 до с.Новосілки приїхало автомашиною 10-ть більшовиків. Скликали людей до с/ради, де змушували їх до підпису заяв, про виконання в 100% контингенту. Опісля ходили по селі і силою стягали контингент, забіраючи все, що попало під руки, навіть немолочене збічча та муку. При тім арештували Курик Богдана, Боднар Параску і Рихторак Анну. Перед вечером забрали арештованих і збіжжа та виїхали в р-н.
- 25.7.46 до с.Угринківці з р-ну прибуло 30-ть більшовиків, між ними участ. м.гб капітан Уваров. Вони арештували: Гапійчук Параску, Натурчак Миколу, Ганусяк Олексу, Гуляк Проця, Дідущок Василя, Шістку Анну, Гаврилюк Нестора, Медвечук Юрка, Гармаша Миколу і Корилука Мосифа. Підчас арештування в деяких господарів шукали за збіжжам.
- 9- в с.Касперівці 10-ть більшовиків стягали контингент, при тому в господарстві Кушнери Михайла зробили стислу ревізію і знайшли 7 цвт. збіжжа. Перед вечером виїхали в р-н.
- 11.8.46 до с.Новосілка приїхав І секретар партії Зененко з 15-ма більшовиками та стягали контингент. За нездачу контингента арештували: Хімейчук Онуфрія і Андрієшина Івана, їх зібрили в с/раду і підчас протоколу тяжко побили, а опісля пустили до дому. Ніччю по цілому селі робили засідки. На другий день робили стислу ревізію за збіжжам і за нездачу контингенту збіжжа і м'яса забірали худобу. Худобу сконфіскували в: Рихторак Марії, Кирилук Василя, Шиманського Федора, Данилюк Онуфрія, Гаврилюк Федора і Гоменюк Марії. Тогож дня приїхав участковий м.гб Піхнеєв з 6 більшовиками. Він скликав на протокол тих, що повернули з Німеччини, а також і з арештованими. Перед вечером частина більшовиків з арештованими, пограбованим збіжжам і худобою виїхала до р-ну, а друга частина на 2-ох машинах відїхала до с.Винятинець.
- 15.8.46 до с.Хартонівці з р-ну приїхало 9-ть більшовиків в тім 3 енкаведисти з партійних і решта стрибки. В селян пограбували 17-ть цвт. збіжжа, одну корову, безрогу та побили багато курей. Селяни кляли ім, називаючи їх годотою. З пограбованим майном виїхали до с.Звиняч.
- 16.8.46 до с.Мишків приїхало з р-ну 22-ва більшовики і арештували: Швед Евгенію, Марців Івана, Конського Івана, Людштейна Степана, Бднар Евгенію, Рога Михайла, Феліштайна Миколу, Андрійців Анну і Джус Івана. По полудні виїхали з арештованими в р-н.
- 17.8.46 в с.Елищанка цілий день 12-ть більшовиків стягали контингент. Вечером зігнали около 80-ть людей, казали засвітити ліхтарні і заставляли молотити. Другого дня рано зігнали фіри, навантажили збіжжам, на першу фіру вчіпили червоні прапори та портрети Леніна і Сталіна і так відїхали "організовано" і "добро ільно" в р-н.
- 26.7.46 до с.Новосілка прибуло 17-ть більшовиків вв мвд. В селі провіряли здачу контингенту. Кватуруючі в лісі недалеко села зкр. повстанці, довідались, що більшовики мають вертатись цєю самою дорогою і на полі між сс.Голіградами а Птивіцями зробили на них засідку. Підчас засідки вбито 12-ть більшовиків, 3-ох важко ранено, а 2-ох втікло живі. Зі сторони повстанців впав стр.Луговий.
- 31.7.46 до с.Влищанка приїхало з р-ну 10-ть більшовиків, які ходили по селі та стягали контингент. Прийшли до Рибцуник Дольки і Еврабик Теклі, побили їх та забрали від них все збіжжа. В селі назбирали курей і перед вечером відїхали в р-н.
- 5.8.46 до с.Мишкова приїхало автомашиною 19-ть більшовиків. Вони за нездачу контингенту арештували Боднар Петра і Гошевського Володимира. Перед вечером казали десятникам дати по 5-ть людей з кожного десятка, щоби з ними ночували.
- "- до с.Винятинці приїхало 36-ть більшовиків. Скликали 100 дижурних, щоби збирали контингент. Самі вечером зробили засідку, на яку попав повстанець Хома, де зістав важко ранений. Другого дня більшовики виїхали до с.Винятинець.

- 7.8.46 до с.Ілищанка на 2-ох автомашинах приїхало 30 більшовиків. Вони за нещасту контингенту арештували Попадина Петра і перед вечером виїхали в р-н.
- 8.8.46 до с.Торське приїхало 15-ть енкаведистів та арештували Шийчук Михайла і Голоден Михайла. Перед вечером з арештованими виїхали в р-н
- 25.7.46 в с.Городок Шевченко з кількома більшовиками місцевого гарнізону зігнали фіри, наказав зробити червоний прапор і по полудні виїхали з контингентом до р-ну.
- 26.7.46 в с.Дунів 3-ох більшовиків грабували контингент.Квартируючі в селі повстанці зробили під селом засідку, на якій ~~убили~~ 2-ох більшовиків а один втік. Здобуто кріс, автомат і пістоль.
- 28.7.46 до с.Зазулинець прибув з кількома більшовиками участковий мgb мл. лейтенант Жмурко і арештував: Мицак Теодозія, Шафірка Івана, Гаврилюк Петра, Захарія Марію, Захарія Анну, Малайчук Катерину, Козак Марію і Захарія Анну д.Олекси. Двоє стареньких людей: Мандзурка Пилипа і його жінку Марію, за те, що їх син в підпіллі, побили так сильно, що їх сусіди відливали водою. Арештованих забрали в р-н. Ніччю кілька більшовиків сильно побили і викинули з хати Кравчук Степана та його жінку з малими дітьми, за те, що він не хотів погодитись, щоб в його хаті поміщувалась с/рада. З хати викидали всі речі і хату забрали для себе.
- 29.7.46 ніччю в с.Костільники участковий мвд Іващенко з більшовиками, ходив попід хати і підслухував. Потім вдаючи укр.повстанців просились в Кіян Марію, щоб вона впустила їх в хату. Коли вона не хотіла впустити Іващенко вирвав вікно, вліз до хати та побив сильно її сина.
- 1.8.46 в с.Зазулинці більшовики арештували 9-ть осіб. Родичів, які хотіли подати харчі, сильно побили. При арештуванні вкрали 1 лг спирту.
- 5.8.46 до с.Костільник приїхав з більшовиками заст.районового голови Шевченко. Він зробив мітинг, на якому говорив що: "тоді буде самостійна Україна, коли на його долоні виросте волосся", Людей називав "бандерівцями" і "паразитами". По мітингу стягали від людей контингент, при чому Шевченко сильно побив Осадчук Олену, за це, що немала молоченого збіжжя. Перед вечером виїхали до с.Городок.
- 6.8.46 зі с.Синьків в напрямі с.Дунів переходило полем 30-ть більшовиків. Вони натрапили на квартируючих в кукурудзі 4-ох повстанців. Між ними вив'язалась перестрілка під час якої впав стр.Гук, а Залізняка раненого зловили більшовики живим. На стріли прибули з Городка автомашиною більшовики, які забрали вбитого Гука і раненого Залізняка та відвезли в р-н.
- 8.8.46 в год.2-й до с.Синьків прибуло 60-ть більшовиків з гарнізону с.Зазулинці, Городка та р-ну. Вони окружили відтинок села Дідури та почали обстрілювати його. Квартируючі на цьому відтинку села укр.повстанці почувши стріли почали відступати в ліс. На краю села попали на більшовицьку заставу. Ройовий Хмель з двома стрільцями забіг до криївки. А куцевий Богун, Трохим та кілька стрільців прориваються даліше з оточення. Біля ріки Дністра попали на другу більшовицьку заставу, де зістає важко ранений Богун, який бачучи безвихідне становище дострілюється з пістоля. Стр.Шпака зловили живим, який під тортурами привів до криївки, де сидів рой.Хмель та стр.Хмель і Троян. Рой.Хмель бачучи безвихідне положення стріляє стр.Хмеля, Трояна, якого лише зранив, а відтак себе. Шпака і Трояна забрали більшовики до сільради, де під час протоколування сильно тортурували, ломали руки і інше. Всі інші повстанці виїхали з оточення живими. Після переведення ревізії в селі більшовики виїхали всі зловленими до с.Зазулинці. Впавших повстанців затягли коло с/ради, здерли з них убрання і два дні держали коло них слідку, щоб хто не прийде їх хоронити. Після їхнього виїзду впавших похоронено в спільній могилі.
- 13.8.46 в с.Зазулинці 9-ть більшовиків робили ревізії. Під час ревізії знайшли в Салевич Матвія радіо. Арештували Гарук Марію, яку відвезли в р-н

Район Скала-Подільська:

- 1.8.46 в с.Підфілип"я більшовики наскочили на одне господарство, де квартирувало 4-ох повстанців. Підчас наскоку вбили станичного села, а трьом повстанцям вдалось втечи.
- 3.8.46 районний більшовицький пропагандист Грибенко з двома більшовиками зробив в селі Цигани мітинг. Після мітингу вертаючи в р-н, попав на засідку влаштовану повстанцями. В висліді впав Грибенко і оба більшовики, а секретар комсомолу Ганчарук Іван з Турильча втік до р-ну. Зараз на місце засідки приїхало на автомашині 20-ть більшовиків. Вони арештували господаря, в якого на подвір"ї зроблено засідку. Вертаючи до р-ну попали знову на зроблену засідку повстанцями, в висліді якої впало 9-ть більшовиків. Вечером забрали трупи і забрали в р-н. Вбитих похоронили нічю. Лиш Грибенка і секретаря комсомолу, який впав на другій засідці/ похоронили з великою парадом. Прещальне слово мав Науменко, між іншим сказав, що їх не вбили бандерівці тільки "власовці". На могилі партійні зложили клятву.
- 4.8.46 в с.Бурдяківцях появився провокативний відділ в числі 25 чол. Вони арештували: Ольгу Ярославську, Стефу Ярославську, Ярославу Шумна, Марію Чеснік, Теклю Соловій, Марію Нуфта, Павла Мамчур, Михайла Паланичку і Спетапа Федчука. Другого дня випустили Паланичку і Мамчура а інших задержали.
- 6.8.46 в с.Гуштині провокативний відділ арештував крамаря кооперативи. По дорозі до р-ну другі більшовики зробили засідку та відбили арештованого. Вдаючи повстанців пішли з ним до ліса, в лісі держали його через два дні та розпитували, де ходять "друзі" по жарчі і інше. Відтак відпустили до дому.
- під с.Мосяч більшовики зробили засідку, на яку попало два повстанці. Ворон і Дзвін. При перших стрілах Воронові прострілили ноги, а Дзвін зістав легко ранений в руку, і відступив. Ворон вистрілявши всі набої при чому вбив 4-ох червонопагонників та кинувши до більшовитри гранати, вкінці застрілився сам. Другого дня більшовики привезли до р-ну вбитого Ворона та 4-ох більшовиків. Ворона кинули під мур, а більшовиків конспіративно заховали в каплиці, а вечером похоронили, на цвинтарі.
- 8.8.46 в с.Бурдяківці провокативний відділ зробив засідку, на якій вбили повстанця зі СУЗ - Зірку.
- 12.8.46 в с.Трійця більшовики наскочили на хату, де було двох повстанців. Підчас наскоку впав повст.Снігур, а другий легко ранений втік. Опісля більшовики арештували дівчину з цієї хати і по двох днях звільнили.
- 10.8.46 в ночі до с.Іванків прибув провокативний відділ в числі 25-ть чол. Вони ходили по хатах, збирали жарчі та білизну і замовляли вечерю. Над досвідком вийшли до ліса. В лісі були цілий день. Над вечером надійшло 4-ох повстанців зі СУЗ. Провокатори допустили їх близько і запитали по українськи "хто є", коли ці запитали хто вони, відповів цей, що питав "Скиба", але повстанці знали Скибу і сказали, що це неправда. Тоді провокатори сказали, що тут є боївка обласного провідника СВ. Коли його запитали, що би сказав псевдо обласного, то провокатор відповів: "а ви друже знаєте, що то таке конспірація. Тоді повстанці сказали "ми зараз вернемося, йдемо за провідником". Провокатор сказав, що би скоро вертались, бо мають ще йти на стрічу до др. "Ока". Провокатори цих повстанців не стріляли, бо хотіли, щоб вони ще когось привели та до них вже ніхто не вертав. Вони побули ще до вечера в лісі, а опісля пішли до с.Іванкова, де грабували людей. Разом з цим відділом був б.районовий Нестор та ще якийсь три дівчини.
- 18.8.46 до райцентру Скала-Подільська прибув з області якийсь генерал. Він на мgb покликав з с.Іванкова голову с/ради, фінангента та Бучеру Ярослава. Их протоколовано майже по 10-ть годин. Розпитували, де є Богун, Скиба, його сестра та Довбуш. По протоколі відпущено їх до дому. Другого дня арештували голову с/ради і відвезли зрузу до Чорткова.
- 24.8.46 в с.Бурдяківці більшовики наскочили на хату, де були повстанці. Піднаскоку впав один повстанець і партизакріплений більшовик.

Район Тлусте:

- 1.7.46 на Вурвулинецьку залізничну станцію прибув гарнізон в числі 25 чол. Вони сильно березуть залізничних торів та роблять засідки.
- "- в лісі між Нагірянками а Устечком 9-ть більшовиків зробили засідку. Несподівано наїшло на них 5-ть повстанців, які відкрили по них вогонь і самі без втрат відступили. Розюшені більшовики арештували 3-ри дівчині: Осадчук Марію, Свірську Софію і Костюк Степанію. Їх питали чи не бачили "бандеровців" і при тому сильно били. Коли вони нічого не говорили, дві з них більшовики відпустили, а Костюк Степанію всі 9-ть знасилували. Вона напівжива аж над вечір допленталась до дому і розказала про все людям. По варварському вчинку три дні вона відхорувала.
- 5.7.46 в с.Бересток 4-ох більшовиків робило мітінг в справі контингенту молока, м'яса і збіжжя. З причини малої участі людей кричали: "Коли тут говорили не ми, а бандеровці, то вас було б багато". По обіді виїхали зі села.
- 6.7.46 до с.Дорогичівки приїхало 7-м більшовиків, які покликали до с/ради Ратушняк Марію, Вітишин Марію і Вітишин Розалію. Розпитували їх чи вони дійсно були знасилувані Бугайовим - заступником начальника мвд. Коли вони дали потверджуючу відповідь, більшовики просили їх, щоби йому простили, бо шкода такого "хорошого" чоловіка, щоби пропадав. Коли вони відмовились від цього і не працювали, більшовики їм загрозили і відпустили до дому.
- 7.7.46 в с.Бураківці кучевий пропагандист мав явний виступ. Того ж дня переходив селом повстанець Ворон. На нього збоку несподівано наскочив перебраний більшовик і ранив його. Повст.Ворон, щоби не попасти живим в руки більшовиків, зірвав гранату і згинув героїською смертю.
- 9.7.46 в с.Летяче більшовики арештували 47-м осіб. Другого дня цілий день робили з арештованими допити. Підчас допитів сильно били людей, а головно молодих хлопців, декотрих дзюбали штиками. По полудні 7-м звільнили, а 40-к поправили до р-ну. По дорозі б.с.Дрогичівки попали на засідку, яку зробили повстанці. В висліді засідки один більшовик вбитий і один ранений, вбитий також фірман і кінь. Всі арештовані повтікали, а більшовики, до їх провадили розбіглись в різні напрями.
- 11.7.46 в с.Летячій арештували більшовики знова 40-к людей. Їх так страшно били, що крик було чути на ціле село.
- "- в с.Хмелева нічю прибули більшовики під маскою повстанців. Входячи до хати Смук Марії, вони сказали "Слава Україні!", вона відповіла їм навірно "брешете". За те повибивали її вікна і побили всіх хатних буками. Потім ходили по селі і всюди вдавали укр.повстанців.
- 12.7.46 до с.Шипівці прибуло 8-м більшовиків і 7-м стрибків. Коло церкви зробили мітінг, на якому говорили: "Люди! не слухайти бандеровців, бо то головорізи, німецькі наймити. Вони хочуть самостійної, а яка самостійна краща, як тепер є. Вони слухають Черчіля, але він вже старий і його вже ніхто не слухає". Далше говорили про опіку села над головою колгоспу, про задачу контингенті і інше. По мітінгу поїхали до с.Лисовець, тут замовили музику в клубі, але на неї ніхто не приходив. В селі були укр.повстанці і довідавшись про них більшовики скоро повтікали зі села. Повстанці зробили явний виступ, відтак знищили урядження молочарні і с/ради та відійшли зі села.
- "- в лісі між сс.Відинці - Шутроминці більшовики стрінули двох повстанців. В висліді перестрілки повстанці відступили без втрат; при чому важко поранили заступника нач.мвд Грабовського.
- 14.7.46 около 150-ть більшовиків зробили облогу на с.Шутроминці. Арештували Лапінського Івана і Коханюк Марію і виїхали зі села. При від'їзді вбили дівчину-нідпільницю Ярину зі Садох, яка втікала від них. До вбитої зігнали людей і казали розпізнавати хто вона. Відтак забрали її до р-ну.

- 15.7.46 до с.Дорогичівки машинами прибуло около 100 більшовиків /мавби це бути якийсь обласний спецвідділ/, вони зайшли в Летяцькі ліси і в кількох місцях підпалили його. Ліс горів більше як добу. Другого дня підпалили вони сосновий ліс між Дорогичівкою а Шутроминцями. Шкоди цим заподіяні досить значні, та голота з цим не чиститься.
- 18.7.46 на пасовиську недалеко с.Садок більшовики підмінували дорогу. Вони сподівалися, що туди будуть переходити повстанці. На міну натрапили пастухи, які гнали на пасовисько худобу. Міна вибухла та розірвала двох хлопців і дві корови.
- 19.7.46 в с.Садки більшовики арештували Попадина Петра. Через 4-ри дні його тортурували та нічого не могли від нього довідатись, бо був глухим. Однак забрали його в район на дальше слідство, де його на дорозі розстріляли, говорячи, що він намагався втікати. Очевидці, що його бачили серед дороги оповідають, що був дуже змасакований.
- 21.7.46 на шляху Устечко-Тлусте зробили повстанці засідку. На засідку наїхала автомашина, по якій повстанці відкрили вогонь. Вбито 3-ох більшовиків, 2 ранено, а один втік живим. Жінок, які їхали автомашиною, провірено і відпущено до дому. Серед убитих було 2-ох кандидатів в партію. Автомашину з вантажом спалено.
- 21.7.46 до с.Бураківки приїхали фірами 20-ть більшовиків зі Золотого-Потока. Вони з причини провокації, обступили хату західняка і казали показати криївку, де переховуються "бандеровці". По довгих розшуках більшовики знайшли криївку, в якій було двох повстанців Хмара і Зір. Більшовики криївку закидали гранатами, які порозривали повстанців. Господарство західняка більшовики цілковито пограбували.
- 23.7.46 до с.Хмелеви прибуло з дорогичівського гарнізону 50-ть більшовиків. Зробили на село облаву, при чому розкопували подвір'я і будинки. Говорили, що шукають за збіжжам. Арештували 7-м неповнолітніх осіб і вечером виїхали до с.Дорогичівки.
- 29.7.46 до с.Летяче прибуло 15-ть більшовиків, які арештували 20-ть осіб, яких забрали на дорогичівський гарнізон.
- 30.7.46 в с.Лисівці 12-ть більшовиків ходили за контингентом. Робили ревізії та забирали все збіжжя не дивлячись на це чи господар здав контингент чи ні. До людей говорили: "як не здасте контингенту, то ми вас самих заберемо". При тім арештували одну жінку з Миловець.
- 31.7.46 в с.Лисівці повстанці розвішали розунги. Лозунг був і на брамі квартируючого там гарнізону. З цієї причини досвідком більшовики зробили алярм, бігали по селі та зривали лозунги. Найбільше їх тривожило, що і на брамі був вчеплений лозунг.
- 31.7.46 до с.Хмелеви прибуло 6-ть більшовиків. Під лісом зловили Фестей Марка, звязали його і сильно побили називаючи його "бандеровцем". Потім арештували Вергун Анну. 3-ох більшовиків вернулось до Дорогичівки і незабаром привели ще 20-ть більшовиків, які обступили хату Ільків Кирила та перевели сильний трус: розшили хату та в хаті повалили піч. Господиня хати, яку вигнали на город, весь час з них насмівалась. Коли капітан сказав, що запалять хату, вона відповіла: "голотнику пали, пали, ти лиш вмєш палити і мордувати". Господаря - Ільків Кирила і його сина Романа арештували. Рівнож арештували Вергуна Якимом і Кливчук Миколу. Діти арештованого Фештія Марка бігли за більшовиками і кричали: "пустіть кати нашого тата. Більшовики відганяючи прикладами, називали їх "щенятами".
- 1.8.46 до с.Дорогичівка приїхало 30-ть більшовиків з ОБВ. Зі собою мали 8-м дівчат. Людям говорили, що це їх коханки, а властиво їх офіцерів. Узброєння: 5 кулеметів, гранати і пістолі, зі собою мали 3-ри пси і 10-ох мало довгі штики з дроту. Довгої зброї не мали. Поміщувались на двох автомашинах. Зі села виїхали на Івершківці, де порозходились по хатах, що їх мали на списку. На цих господарствах зробили труси і знайшли 3-ть криївок. В одній було трьох підпільників. Двох з них

- зловили живими, а відтак помордували, а третього застрілили підчас втечі. Крім цього замордували господаря, в якого знайшли криівку з підпільниками. Потім заарештували 30-ть осіб, яких при допитах сильно били. Ці більшовики через три дні робили розшуки в селі і на полях б.с.Швершковець. В цей час несподівано насакували на село і арештували людей. В цей спосіб заарештували: першого дня 28-м осіб, другого дня 25-осіб, а третього дня 30-ть осіб. Людей мало що питали лише били чим попало та питали, де "бандьори". Того ж дня відіхали в сторону с.Базару і над вечером вернули до с.Шутроминець.
- 2.8.46 до с.Шутромищі прибуло 35-ть більшовиків. Вони закликали до себе Радика Степана і Сосновського Івана. Сосновський здав їм кулемет "максим", 3 гранат і ПШ, а Радик 2-ва кріси і трохи муніції. На їх вояки більшовики арештували 27-м осіб.
- 3.8.46 до с.Хмелеви прибуло 35-ть більшовиків. Вони арештували 10-ть осіб з цього 9-ть молодих хлопців і демобілізованого з ЧА - Курчак Лук. Опісля перевели в селі сильні труси: валили будинки та копали землю. Не помогли ні крики ні плачі людські. Того ж дня пограбували 30-ть цнт.збіжжя та над вечером зі збіжжям і арештованими відіхали.
- 4.8.46 до с.Шутроминець з дорогичівського гарнізону прибуло 30-ть більшовиків. З Товстого на підводах приїхало 20-ть більшовиків і крім цього приїхало на двох автомашинах 30-ть з ОББ. Разом 100 чол. Зі собою мали три пси. Зробили облаву на ліси Шутроминський, Летацький і Дорогичівський. До декотрих відтинках лісу дуже точно провіряли. Підчас облави нікого не стрінули.
- "- в с.Устечко повстанці зробили мітінг. Населення взяло велику участь в ньому і захоплено слухало промови.
- "- дос.Шутроминець прибуло з лісу з облави 30-ть більшовиків і розійшлися по селі "кушать". Один з них влився і почав кричати до капітана, що "бандьори хороші люди, вони нікому нічого злого не зробили. Чому капітан називає їх бандитами? Ви самі бандити"- кричав даліше більшовик - "не даєте їсти красному бійцеві". За це його більшовики зв'язали і побили, та він даліше кричав: "бандьори то хороші люди"- аж поки його зв'язаного викинули на фіру, накрили соломом та повезли в р-н. З під соломи де довго було чути захриплий крик, що - "бандьо-о-ори, ето-о харо-о-оші лю-ди-и"...
- 5.8.46 в с.Летяче більшовики арештували 52-ві особи. Деяких зараз по переслуханню пустили, а 32-ві особи забрали в дорогичівський гарнізон. Там сильно побили таких людей: Костик Павлину, Гнатишин Павлину, Ткач Павлину, Кузьків Василя, Ладуняк Степана, Кравчук Марію і Кравчук Анну. Інших також побили, а опісля всіх звільнили.
- "- мвд з району ходили по присілку с.Летяче - Білинці і наказували господарям вибратись до села. При тому грозили, що якщо не опустять присілка, то вони його спалять.
- 6.8.46 до с.Каролівка приїхало 3-ть більшовиків. Вони побачили на могилі хрест, який сказали одному старому господареві його стягти, та однак господар їм відповів: "Ви мене можете і вбити та я цього вам не зроблю". Тоді 2-ох більшовиків самі зняли хрест і поломали його.
- "- в с.Шипівці арештували більшовики 40-к осіб, переважно молодь. Їх арештували тому, що попереднього дня були розліплені проти більшовицькі кличі. Арештованих питали, хто писав і розвішував кличі та де перебувають повстанці.
- 7.8.46 до с.Бурвулинець прибуло 12-ть більшовиків, які в селі пограбували 12-ть цнт збіжжя. До людей кричали: "Ви хочете самостійної, чекаєте на Америку. Нічого будете даліше робити на панів і у панів". "Заки дочекаетесь, то ми вас всіх зі села повивозимо". і інше.
- "- між сс.Устечко - Нагір'яни через хутір Поросячки переходило 3-ох повстанців. На краю ліса вони попали на більшовицьку засідку. Побачивши більшовиків, відкрили по них вогонь в наслідок чого вбили 2-х більшовиків, самі відступили легко ранені.

- 7.8.46 в с.Хмелева 8-м більшовиків арештували: Мохнач Тараса, Мохнач Федя, Вабюк Ярину, Бадлюк Олексу, Полевого Василя і Григорку Івана. Арештованих забрали до Товстого.
- в с.Летяче арештували більшовики: Трембалюка Василя і Трембалюка Гриця. У Федоришина робили сильний трус і запалили стодолу.
- 8.8.46 ніччю до ліса коло присілка с.Вурвулинці -Вербової приїхало 15-ть більшовиків з Чорткова і заквартирували в лісі. Зі собою мали харчів на 4-ри дні. По лісі робили засідки. В с.Вербові арештували Карповича Володимира і Загрейчука Василя, яких сильно побили, закидаючи їм зв'язок з повстанцями. Щодня потім ходили по лісі і питали стрічних пастухів чи не бачили "бандьорів".
- 9.8.46 в с.Шипівці ходили більшовики за контингентом. Селянам, які говорили що не можуть здати 100% відповідали: "Це нас нічого не обходить, вам сіяти не треба, а про їжу не турбуйтеся, сам держава дасть на на картки!". Деякі демобілізовані крччани: "Як так маємо йти, то краще було з фронту не вертатись". Їм грозили вивозом на Сибір.
- до с.Устечко приїхали 30-ть більшовиків, з с.Ниркова 30-ть більшовиків та кількох з р-ну. На село зробили обшару. Перевертали мури, копали землю, розшивали стріхи. Люди кричали: "Що робите? Ви в сто разів гірші від німців" і інше. За це арештували Триш Маланку. Побили стару жінку Сліворську Палагню, а в її хаті повалили ліжко, говорячи: "ліжок в хаті не треба, бо на них сплять бандьори". Забрали 3-ри фіри збіжжя та разом з 13-тьма арештованими відїхали в р-н. Два дні пізніше всіх арештованих звільнили, при тому Осадчук Софію знасилували.
- 10.8.46 з лісу б.с.Вербова вийшли 3-ри більшовики в вишиванках зі зброєю. Вдаючи повстанців, написали штафету до Лисюк Анни, щоб вона прийшла до ліса зробити раненому перев'язку. Штафету казали пастухам віднести до села. Коли пастухи відмовились, їм почали грожити буками. В висліді чого пастухи розбіглись, а більшовики вернулись до ліса.
- 11.8.46 до с.Вербова прийшло 16-ть більшовиків і наказали переселенцям зі заходу виїхати зі села. Коли ці запитували, що буде з місцевими людьми, більшовики відповіли, що місцевим людям вони казали вже давно виїхати, а тепер вже їм виїхати не вільно, а село будуть палили. Відтак пішли до ліса стрінулись з тими, що там квартирували і разом пішли до р-ну.
- 13.8.46 в с.Летяче ніччю арештували більшовики Кіцик Анну, за це, що в її господарстві гавкав пес. На допитах її сильно били і на другий день звільнили.
- 14.8.46 вечером в с.Нагір'яни повстанці зліквідували с/раду і одного більшовицького агента, який був нивд-истом в Ча.
- на залізничнім шляху між сс.Солоне - Вурвулинці повстанці підминували більшовицький поїзд з продуктами: збіжжя, мука, цукор і інше. Цілковито знищено 6-ть вагонів інші вилетіли з рейок. Вбитих більшовиків було від 7 - 12-ть. Вагони горіли через три дні. Також рух на лінії був здержаних через три дні.
- 15.8.46 більшовики робили розшуки коло місця катастрофи і в поблизьких селах
- в с.Солоне сільські хлопці зловили більшовицького розвідчика 15-ть літнього, якого прислав до Солоного нирківський гарнізон. Хлопці почали його допитувати та в той час надїхала більшовицька автомашина, розвідчик почав кричати, а хлопці порозбігались. Розвідчик втік до гарнізону і другого дня привів до села більшовиків. Вони арештували тих, які зловили розвідчика, їх сильно били та питали, хто їх навчив це робити.
- 15.8.46 до райцентру Тлусте зайшло трьох повстанців, щоб забрати одного енкаведиста. На вулиці стрінули більшовиків та підчас перестрілки, яке почалась між ними впав повстанець Береза, повстанець Мартин зістав тяжко ранений, втік та по трьох дня помер. Третій повт. легко ранений обстрілюючи більшовиків з кулемета відступив. Зі сторони більшовиків було 4-рибитих і одна комсомолка ранена.

- 18.8.46 до с. Вурвулинці прибуло 10-ть більшовиків. Вони зробили мітинг, на якому говорили, що: "Вурвулинці - це самостійна Україна, тут ніхто не хоче працювати з радвладом, не хоче бути ні головою, ні секретаром, а за це, що село не хоче підчинятись радвладі не дістане ні одного метра манафактури".
- 19.8.46 до с. Вурвулинці прибув гарнізон в числі 25-ть осіб. Всіх хлопців, що були колись в стрибках, арештували та сильно били. Відтак деяких звільнили до дому, а інших задержали.
- 17.8.46 ніччю до с. Хмелеви прибуло 15-ть більшовиків, які зробили засідку від сторони ліса. Над ранком вийшли з місце, де була засідка і скрилися на горбі в кущах сільського цвинтаря. Звідтам обстрілювали хати підозрілих людей. Людей, які біля них переходили задержували, перевіряли і держали біля себе до вечора. Вечером людей звільнили, а самі відійшли в невідомому напрямі.
- 18.8.46 до с. Шутроминець приїхало 60-ть більшовиків. В год. 2-й обступили село і чекали до рана. Рано робили по селі сильні труси. В часі розшуків зловили дівчину, яка перед тим втіла з тюрми - Григорку Павлину. В часі трусів забирали знайдене збіжжя. В полудне зганяли людей на мітинг, протягом біль 2-ох годин зігнали 30-ть осіб /майже кожного під крісом/. На мітингу говорив з району якийсь Ткачук. Між іншим сказав: "не слухайте бандеровців, не надійтесь на Англію, що вона допоможе бандеровцям воювати, бо вона зрадниця, зрадила всі народи. Вона також і бандеровців зрадить. Сараз Америка держить в себе повно бандеровців". Далше говорив - "не приймайте бандеровців до хатів, не давайте їм їсти" - та всіх присутніх людей на мітингу називав "бандеровцями", за те, що не здали "добровільно" контингенту, що "ми мусимо так часто до вас їздити". Запитував людей чому вони не хочуть відвідувати радянські мітинги, а всі так і "гурмою біжать на бандеровські мітинги". Цей самий далше говорив: "красним бійцям також треба дати їсти, вони також люди".
- 22.8.46 до с. Цаповець приїхало 25-ть більшовиків, які ходили по селі та грабували в селян збіжжя. Цього дня пограбували 80-ть цнт збіжжя, яке перед вечером відвезли в р-н.
- 22.8.46 в с. Саднах 25-ть більшовиків робили сильні труси по господарствах, а вечером робили засідки. При тому арештували: Рудик Параску, Антошків Марію, Подорожну Христину і Солончик Ярину. Рудик Параску ограбили цілком з рухомого майна. Арештованих відвели до с. Попівці. Другого дня приїхали знову ці самі більшовики і пограбували в людей около 100 цент. збіжжя. зігнали 20-ть фір, навантажили збіжжям, в одній жінки здерли червоний фартух, прив'язали до тички і встромили на передню фіру говорячи, що це "червона валка", якою селяни "добровільно" везуть фліб державі. За селом люди відкинули тичку з червоним фартухом і так повезли збіжжя в р-н.
- 23.8.46 в с. Лелячому ніччю були повстанці та арештували директора школи Данилейка і разом вертали в сторону ліса. За селом попали на більшовицьку засідку, на якій зістав вбитий повстанець Ігор і важко ранений дир. Данилейко, який другого дня помер. Інші повстанці відстрілюючись відступили до ліса. Рано більшовики тіло Ігоря забрали в р-н і там його фотографували. Потім в селі арештували: Швейчук Анну, Тремблук Марію, Тремблук Дмитра. Від Далийка забрали його приватні речі; як убрання, білля, сиротинське мило, і інше. Потім відїхали в сторону с. Дорогичівки.
- 25.8.46 в с. Ниркові Смитанов мав мітинг біля церкви. Він говорив про 100% здачу контингенту. В іншому випадку вони стягнуть військо і заберуть все, що тільки господарі будуть мати. У кого знайдуть закопане збіжжя вивезуть його на Сибір.
- 27.8.46 в с. Ниркові в госп. Озімінської Марії більшовики зробили засідку, при чому запалили оборіг з немолоченим збіжжям.

- 27.8.46 до с.Вербова ніччю прибуло 9-ть більшовиків. Прийшли до одного захід-
няка і розбили йому двері. Один зайшов в хату. Господар пізнав, що це
більшовики, зловив його за горло, кинув ним до землі і почав дусити.
Він успів ще крикнути "бандити" на, що інші більшовики поприбігали
і оборонили його ледви живого. Відтак господареві сказали: "Слухай
хазяї ми не бандити, ми свої, ми сей час приїхали з району. Тоді го-
сподар відповів ми щойно кілька днів, як приїхали сюди, чому на нас
нападаєте. "Нічого" - сказав більшовик - "як хто до тебе прийде в
ночі, то ти все так роби". Потім відійшли та ходили по-під ліс.
-- в лісі б.с.Вурвулинці було 7-м більшовиків. 3-ох з них роздягнулось
і тільки в вишивках і з автоматами підійшли до пастухів, що пасли
худобу під лісом. Вони сказали пастухам, що з ними є ранений і конечно
потрібна їм Лесюк Марія, щоби зробила рененому перев'язку. Пастухи
так і зробили незнаючи, що це підступ. Закликали дівчину, яка також
прийшла, бо знала, що більшовики були і виїхали. При стрічі більшовик
спитав її як вона називається, вона пізнала більшовиків і почала ті-
кати. Більшовики відкрили за нею вогонь з автоматів, але їй вдалося
щасливо втіти.
- 28.8.46 до с.Кошиловець приїхало 20-ть більшовиків автомашиною. По Богослу-
женню, коли люди виходили з церкви, більшовики зробили мітинг, на якому
говорили до людей: "Бандьори хочуть взяти владу в свої руки, та це їм
не вдасться. Рад. Союз є це за могутний, щоб дозволив їм взяти владу,
а зрештою, щоб навіть так і було, то кому тут дати владу, хто потрапить
керувати народом у них". Далше закликав населення - "не давайте
їсти бандитам, як що не дасте їм їсти, то вони виздыхають з голоду" -
Зрештії таки признався, що: - "як населення не допоможе знизити рад-
владі бандитів, то радвлада сама ради їм не дасть" - . При цьому ска-
зав, щоб переказати "бандитам", щоб вони стали в ряди і фронтом помір-
ялись з радвійськами, а не зза вугля стріляти, як це вони роблять ~~кни~~
зараз. "А зрештою" - закінчує - "вони в зимі і так погинуть собачою
смертю".
- 29.8.46 в с.Гінківцях більшовики грабували все збіжжя від населення. Одна
господиня почала жалуватись та згадала про Бога, а на це прокурор
відповів: "Бога нема, бо я його вже давно застрілив".
- 31.8.46 на місце "червонопагонників в терен прибули "погран квд", або ~~жанд~~
"зеленопагонники". Такі гарнізони прибули до сіл: Миркова, Дорогичів-
ки, Поповець та Вурвулинець.
- 1.9.46 в с.Кошилівцях більшовики /зеленопагонники/ робили засідку, на яку
найшло двох цивільних хлопців: Гоменюк Іван, який зівстав вбитий і
Приймак Іван, важко ранений і другого дня помер. Підчас, коли біль-
шовики перев'язували йому рани, населення криче: "Голого щосьти на-
робили, рабівники, кати" і інше.
- 3.9.46 до с.Кошиловець приїхало 2-ри більшовики, ходили по цвинтарі та ски-
хрести з гробів. Потім прийшли до сільради і сказали десятникам ~~жанд~~
повідомити свої участні, щоб по 8-й год. вечером ніхто не виходив з
хати. Далше заявили, на чім участку буде стріл то за це десятника
розстріляють.
- в с.Хмелева 6-ть більшовиків зганяли людей здирати бляху з будинку
Коцика Івана. Коли люди відмовилися, більшовики самі здерли верх і
зігнавши фіри відвезли бляху до р-ну.
- 10.9.46 в с.Летячому більшовики робили засідки під лісом. Сиділи вони до часу
коли пастухи гонили худобу з пасовиська до дому. Попри засідку пере-
ганяла худобу також Трембалюк Марія. Капітан, що був на засідці зак-
ликав, щоби дівчина здержалась. Коли вона пішла далше вдаючи, що не
чує, він дігнав її та кинджалом пробив її ногу. Дівчина впала та по-
чала кричати, капітан взяв її на руки і заніс в шанець, а щоби не кри-
чала заткнув уста рукою. Коли прийшла мама дівчини впоминатися за доч-
кою, вона була збита і її не пустили, а маму нагнали до дому. Аж дру-
гого дня більшовики звідтам коло полудня виїхали і забрали дівчину

- зі собою на гарнізон. На гарнізоні її сильно били, так, що три рази по биттю відливали водою. Далше по животі толочили ногами і інше. По трьох днях тортуровань, її змасаковану дозволили забрати до дому. Зараз до неї приходить лікарка, та вона й далше лежить непритомна.
- 13.9.46 в с.Королівка 4-ох більшовиків грабували в селян збіжжа, грабували останнє зерно, муку та що попало під руки з харчів. В селі арештували одну дівчину і завели її до сільради. Трьох пішло знову в село грабувати, а один залишився пильнувати дівчину. В с/раді були господарі, з якими більшовик розбалакався, а тим часом дівчина втекла. Тоді більшовик повідомив цих трьох, що були в селі, говорячи їм таке: "від мене втікла бандеровка, вона зараз повідомить бандеровців і вони нас поб'ють". Голова сказав на відхіднім, що сам збіжжа відставити в р-н, та відтак дозволив пограбоване збіжжа розібрати людям. А тим часом більшовики з початку городами, а відтак полем повтікали в район.
- 15.9.46 до с.Летяче приїхали більшовики мотоциклом і фірою. Коло церкви застали молодь, що прийшла на вечірню відправу. Більшовики обступили всіх, виділили дітей, шкільну молодь і стариків, а решта в числі 50-ть осіб погнали до Дорогичівського гарнізону. В Дорогичівці всіх провіряли і протоколували, а відтак більшість звільнили, а задержали слідуючих: Корчинського Василя, Вітишин Івана, Дончук Миколу, Кашак Степана, Трембалюк Параску, Швайнюк Анну, Тимцей Марію та Костик Марію. Залишених замкнули до пивниці. На протоколах так сильно били, що вони самі не могли зайти до пивниці і їх більшовики позатягали. Істи також не дають і передачі харчів на приймають. Вартові говорять, що їх добре годують./мають на увазі буки/.
- 16.9.46 ніччю в с.Королівці більшовики зробили засідку, на яку понав повстанець Ворон і зістав вбитий.
- " в с.Пагірянах більшовики з гарнізону с.Устечко арештували Гнатюк Павла. В с.Червоногороді арештували Голик Ольгу і Грицюк Івана. в с.Бережок арештували хлопця Стефчуна Василя.
- 18.9.46 в с.Устечку вечером Йшов дорогою Годованець Михайло. Більшовики, які сиділи на засідці відкрили по ньому вогонь, але його не вбили, а зловили живого. Другого дня забрали його, його жінку та дівчину і всіх разом відставили в р-н.
- " в райцентрі Товсте залишились тільки службовики і робітники більшовицьких установ непартиїні і не комсомольці. Всі інші партиїні і комсомольці в терені, де разом з кватируючими гарнізонами, грабують контингент, голосять мітинги і беруть участь у боротьбі з українськими повстанцями.

С л а в а У к р а ї н і !

НАДЗВИЧАЙНИЙ ЗВІТ

/про голод на східних обл.України/

Дня 22.9.1946 р. начальник обл Миколаїв зробив засідку за село Іване-Пусте р-н Мельниця. Цей самої ночі на одного господаря в с. Іваню-Пустім наскочили здеобілізовані з Ча зі СУЗ. Демобілізовані проводили грабіж планово. Фіри залишили під селом, самі пішли в село і зносили до фір грабоване збіжжа і муку. Чотирьох, які несли муку попали на засідку. Вільшовики, які були на засідці почали стріляти в висліді чого: одного вбили на місці, одного важко ранили і дострілили, одного зловили живим, а одному пощастило втіти. Підчас стріляння ті, що були коло фір втікли, забираючи зі собою фіри. На другій частині села попали другі здеобілізовані на засідку, але цим пощастило втіти. /видно, що їх було більше - говорять, що їх було 11-ть чоловік/.

Другого дня більшовики забрали побитих в р-н. Один чоловік запитав: "чого побити своїх людей", а начальник обл Миколаїв відповів: "це бандити - бандьори", але господар сказав, що він цих людей знає, вони зза Збруча. Тоді начальник відповів: "а чорт їх знав, що вони свої".

В тереңі чимраз більше появляється таких випадків, що приходять зза Збруча озброєні люди і грабують. Подібний випадок був в с. Білівці і тим не пощастило дістати кусок хліба, бо їх люди пізнали і вони зістали арештовані та засуджені на чотири роки тюрми.

Також подібний випадок був в с. Вигода. Прийшли озброєні люди: один мав кріс, другий втинок, а третій сокиру. Один з них був сліпий на око, другий без руки. Також не довелось їм здобути кусок хліба - заскочені в ночі більшовиками, вони зістали всі три побиті.

Кожноденні факти свідчать про людей медом і молоком текучої країни, що їх радянська влада зробила нуждарями. Це безперервні валки людей, ідучих з торбинками зза Збруча на західні області України, щоб купити чи замінити кусок хліба. По селах можна бачити людей, які не мають за що купити ні за що промінити. Говорять про голод на СУЗ, який змушує їх іти десятки і сотки кілометрів, щоб здобути кусок хліба. Ці валки за хлібом почались після жнив. Останньо появились нічні узброєні валки, які здобувають хліб силою.

Говорячи з одною колгоспницею, сказала, що дістають за трудовень по 200 гр. хліба і що від жнив в них голод. Бо зараз по жнивах забрали більшовики все збіжжа з магазинів, а зараз забирають худобу, говорячи, що тут нема чим її годувати. Ще в серпні в них /Кам'янець-Подільська обл./ один пуд кукурудзяної муки коштував 300 крб, і то не було де його купити.

Люди зі СУЗ говорять, що наближаються до них 32 -33 роки.

С л а в а У к р а ї н і !

Постій, дня 22.10.1946 р.

ПОЛЬСЬКА ПАРТИЗАНКА

=====
/опис з оповідання/

Дня 17 або 18 жовтня 1946 р. гарнізон військ мвд, який кватирує в с.Гермаківці, зловив в хаті в с.Гермаківка двох польських партизанів. Зловлені поляки виказали про магазин зброї в Гермаківці та спровокували 7-ох польських партизанів, котрі були на Волківсько-Турлецькій Вигоді. Обскочені більшовиками підчас обіду, здались живими без одного стрілу. Всі вони були озброєні.

Дня 21 жовтня 1946 р. до с.Шупарка р-н Борців, приїхав поляк - Пошива, сам він приїхав з околиць Пінська. За польських часів був він управителем фільварку в с.Шупарці. Жінка його походить з міщанської родини Андріяшків зі с. Шупарки. Зараз вона працює у фінвідділі райцентру Борців.

Постій, дня 22.X.1946 р.

ли за...
Перевірити в 7. примірника; зібрати
до звітної. Зам. 2.3

ПОЛЬСЬКА ПАРТИЗАНКА.

/Опис з оповідання/

24

Дня 17 або 18 лютого 1946 р. гарнізон військ НКВД, котрий квартирує в Гермаківці, зловив у хаті в с.Гермаківка двох польських партизанів. Пі, зловлені поляки виказали про магазин зброї в Гермаківці, та спроводували 7-ох польських партизанів, котрі були на Болківсько-Турлецькій Вигоді. Обокочені більшовиками під час обіду, здались без стрілу. Вої вони були узброєні.

21.X.1946 р. до с.Шупарка р-н Борщів, приїхав поляк Пошива, сам він приїхав з околиць Пінська. За польських часів був він в Шупарці управителем фільварку. жінка його походить з мішаної родини Андріяшків з Шупарки /котра зараз працює у фінвідділі в Борщеві/.

Постій, дня 22.X.1946 р.

П Р О Т О К О Л

про замордування більшовиками глухо-німого П.Попадина.

Попадин Петро Григорович уроджений в с.Садках Тлустецького р-ну в 1923 р. Від уродження був глухо-німим, перед польсько-німецькою війною закінчив у Львові 5-ть річну школу для глухо-німих. Зараз він жив в рідному селі на одержанню добрих людей, які за його щоденну працю, давали наїстись та одягнутись. В селі залишилась його старенька матір, яка скриваючись перед більшовиками жила на ласці людей. Жата його ще зимою була спалена, а все майно було пограбоване більшовиками. Один його брат ще досі в підпіллі, а батька замордували більшовики ще весною. Хоч Попадин Петро думав, що коли б і попав у руки більшовиків, то буде звільнений, та сталося не так.

19 липня 1946 р. більшовики - червонопагонники, що постійно кватирували в селі, раменько обскочили кузню сільського коваля, в якій перебував тоді Попадин і арештували його. Звідти забрали на гранізон, де в нелюдський спосіб тортурували його. На допити брали від 3-ох до 6-ть разів на день. Присутніми були 4-ри енкаведисти, між ними заступник районного начальника мвд та начальник гарнізону третій був слідчий та четвертий "спец" від побоїв. Підчас слідства били дерев'яними палками, гумовими палками, залізними дротами, нагаями, копали ногами. Хотіли довідатись про барата та маму його, про кривки та магазини. Однак глухо-німий нічого відповісти не хотів і не міг.

Відтак забрали його фірою в р-н, де на вулиці його застрілили, говорячи, що це був "крупний бандьора", який намагався "удрать" з фіри. Люди, що бачили його убитого на вулиці, казали, що ціле тіло його було сине від побоїв та відстале від костей. По кількох днях його забрали з дороги та похоронили на жидівському цвинтарі.

Постій, дня 5.9.1946 р.

ЗАСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС СПРАВИ № _____

У справі (розділі опису, закінченому описі) підшито і пронумеровано 39 _____
(*тридцять дев'ять*) _____ аркушів;

у тому числі літерні номери _____;

пропущені номери _____

+ аркушів внутрішнього опису _____

Особливості фізичного стану та формування справи	Номери аркушів
1	2

Головн. експерт _____
Посада _____ (підпис)
20.06. 20 18 року

Г. Мун _____
(ініціали (ініціал імені), прізвище)